******

KI PAROM HYNDAI

Da

U Donbok T. Laloo

******

1996

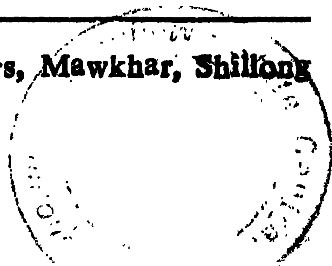
Ki Parom Hyndai

Da

U Donbok T. Laloo

Published by Donbok T. Laloo
Lummawbah Upper Shillong.
1996

La shon ha Scorpio Printers, Mawkhar, Shillong



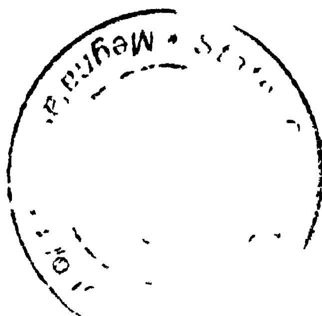
Shikyntien

Ha kaba ia dei bad kane ka kot "*Ki Parom Hyndai*" kiba bun na kine ki parom dei kiba nga la pynmih teng mynshwa, lait noh ka lynnong 6 *Ka Bor ki Jha* Ha kaba ia dei bad ka Bor ki Jha, nga pynpaw ia ka jingsngewnguh ba kyrpang ia u Bah Dorbar Nongko-um, u Bah Hari Mariñ, Pahambir, Raid Nonglyngdoh, bad u Bah Siro Sing Nongko-um, Daloi Raid Nongkhrah.

Khublei. Shibun

Lummawbah Upper Shillong
8tarik u Nailar 1994

Donbok T. Laloo.



Jingkdew

LYNNONG	Sla

(1)	KA NAM	1-28
(2)	KA DNGIEM, u NIANGKHIED bad u SOHMYLENG	29-34
(3)	KI KHUN KA MANGRIANG-UM	35-41
(4)	U Myrsiang bad u Khla..	42-46
(5)	U Myrsiang bad u Blir...	47-64
(6)	Ka Bor ki Jha...	65-83

KA NAM

"Kane te ka ban iap," ong ka ksuid Synrang "Ia jop u khun bynriew kumno ngin leh?" ka twad jingmut Jlang kynjah ka dorbar ki ksuid bad ki dusmon u bynriew.

Hadien katto katne por, u Yermai-kdoh u pynshai bad ong "Nga uba shong ba sah ha kper ha phrah u bynriew (namar ha kata ka por u khun bynriew um pat tip ba u Yermai-kdoh dei u 'suid tynjang bad um pat pom pynduh ia u na shnong na thaw) nga shitom jingmut ban pynjot ia u Synriang na ka daw ba ka kmie jong u ka la kam hok ia u naduh shuwa ban kha mynba ka ong 'khun shynrang ne khun kynthei dei i jong nga'. Bad lehse dei kane ka daw bah ba u Synriang u la jop thiaw ia ka kynhun ksuid khraw paid jong ngi. Namar kata, ngi lah ban jop kylla ia u khun bynriew tang lada ïoh ban kam hok ia kino kino ki khyllung ba dang kha. Ne phi sngew kumno?" u pan jingmut

"Ka jingong jong phi ka dei" kubur lang ka ksuid Synrang bad ka Lyngkhuh, hynrei ngi kiba sah sha synrang ngi kham duna ka lad ban kam hok ia ki khyllung ba dang kha, namar ngi kham jngai na shnong Wat la katta, ngin ym pep hi ban kem ban bat kat ia kiba jem rngiew.

Khatduh ieng u dusmon tymmen, uta u dei u Khla bad u ong "Naduh ba la phot u thylliej jong nga ba pynap syrti u khun bynriew hi trai Diengiei, nga te nga la smai ban wad kput bad pynduh jait ia u khun bynriew Ngan ai da ka tyndep ka tymban, ngan pynthame pynshaiong bad ngam sang ban pyndonkam da kano kano ka buit tang ban ioh ia kaba nga thmu. Ha nga hi ka jingaijingmut u Yermai-kdoh ka lang kaba dei Namar kata ngin leit sngap s'ar man ki thliew ïing ba dei ioh khyllung bad ngin kam hok ia ki. Shuh shuh ngin kham ialeh ban ioh kam hok ia ki kynthei namar ma ki kiba kha ba pun Lada phi beit to ia rai noh kumta, hynrei phim bit pynsawa hano hano ruh ioh tip lad u khunbynriew" Pynkut nia u Khla.

Or r . r .. kubur shongshit ka dorbar ki ksuid ki dusmon bad ki sa ia pra noh sha la ki jong ki jaka sah khlem poi pyrkhat ba ia ka rai jong ki la nong ioh sngew da ka Khnai.

Katto katne sngi had.en jong katei ka dorbar jong ki ksuid ki dusmon, kiba dang sah hapoh ka lama saw lama snam u khun bynriew, kawei ka tyngab ka her swait jaka dem shajan kawei ka trep ba i kynjah khnang ban ioh bam suk mynsiem ïa u sohpieng uba ka kbum ha shyntur.

Ynda la poi hajan ka trep, jiak ka ïohi ia u Nongrep bad ka tnga jong u ba ki dang phriang thad kba ha pnyllaw. Ha ka jingkyndit ka pah kynsan. 'Ab ab ab' bad ka phet bak sha khlaw. Ka sur pah kynsan jong ka tyngab ka pynlong ia ka tnga u Nongrep ban khmied sha jrong bad ka iohi pynban ia u sohpieng uba dang hap na shyntur jong ka. Kumta ka khar bad bam ei ia u.

Katba ka dang bam, u tnga jong ka u i thamula ia ka rukom bam kynslip jong ka ia uta u sohpieng bad um lah shah khlem da wiat sainmut, namar um tip ba ka la sdang seng khun. Ka tnga jong u ruh kam pat sngewthuh bha ia ka jinglong ka met la jong bad ka kem bitar kynsan ia la u tnga. Kumta da ka sur mynthi ka kylli ia u, "Ïano me wiat i beiñ. Ade me mut ngam sngewthuh?"

U tnga jong ka u kyrngah khlieh kum ban kyrpad ba kan ym sngew mong ia u. Ka ruh hangta hi ka sngewthuh ba ka la kum bitar biej bad ka pynshai jemnud noh ia u da kaba ong "U oang shisha te me uta u soh," bad ka pied khyndiat bad ai mad lem ia u U ruh u shim bad u bam, hynrei um ong eiei, u shu kohnguh tang ka khlieh ban pynpaw ba u kubur ia ka jingong jong ka.

Ynda la dep bam lut, ka tnga jong u kam pat sngew dap satia, ka kwah ban ioh

bam shuh shuh. Kumta ka shong pyrkhat bad pynshong nia nangno ka tyngab ka ïoh sohpieng ha bym pat dei ka samoi sohpieng. Kat nang pyrkhat, katta nang jur ka jingkwah bam Hadien katto katne por, ka poi kynmaw ia kawei ka khlaw harud jong ka wah ba ju ia boi ki tyngab bad ka sdang suba ba dei ban don sohpieng ha kata ka khlaw. Kumta ka khroh ia la u tnga ban leit wad sohpieng na kata ka khlaw.

Ha kaba nyngkong, u tnga jong ka um treh ban leit bad um ngeit satia ban ïoh sohpieng ha ka samoi bym dei mih sohpieng. Nalor kata, ka khlaw ka jngai na shnong bad ym pat ju iohsngew ban don briew ba la ju iaid lynti lyngba jong ka. Hynrei ynda ka Ïai thlia ia u bad leh pynat shyndud, um banse ban shim ia u khara (ruh) bad leit wad sohpieng na ka bynta jong ka.

Marsyn mih na la iing, u iaid bran bran, teng teng u shu mareh ban poi kloi. Wat la katta, u poi harud wah tad ynda la jan sep ka sngi Marsyn poi, u klan ia ka wah ban leit kiew halor u wei u lum. Nangta u peit sawdong bad u iohi ia ki tyngab ba ki ia boi ha kawei ka pyntha kaba don ha pyrshah jong uta u lum Kumta u thom ia ka raieh raidam, ka shiah ka tram, ka thynram dieng thynram siej bad iaid pynkloi sha kata ka jaka

Ynda poi, u lap shisha ba don shitynrai

u dieng sohpieng uba soh rynjaiñ tang da ki sohpieng ba la ih bha bad da ki spah tylli ki tyngab ki ia bam shngiam ia ki soh jong u. Hynrei tang poi ma u, ki tyngab ki ïa her sha suiñ bneng bad ia pah jam lang baroh baroh haduh ba la khynwin ka kh'aw bad rah shkor lut ki khla ba shong ba sah ha kata ka jaka.

U khla rangbah u sngew thuh na ka rukom pah ki tyngab ba la don mano re mano ba poi phylla ha ka khlaw ba ki sah Kumta u mareh sianti jep jep ban syntiat. Ynda u poi hajan u dieng sohpieng, u iohi pynban da u briew Mar kumta hi u dem noh khop bad u pynkhih tdong lwen lwen shane shatai. "Ka kabu ksiar," pyrkhat pynkhih tmaiñ u Khla, namar u kynmaw ia ka rai ka dorbar ki ksuid ki dusmon jong u khun bynriew bad khlem pynsepei la ka por u sdang ban phnieng shangkhawiah.

U nongrep um bna aiu kan jia ïa u, pynban u kmen ba u la lap ia uta u dieng sohpieng bad khnang ban kloi ka kam u khar uwei u dieng lyngkhot bad u kawang phak ïa ka tnat dieng sohpieng Phrup rup rup hap ki sohpieng ba madan, Marsyn hap, u shim ïa u khara bad u iaid ban tam ia kita ki soh, hynrei ynda u poi hajan, kita ki soh ba la hap ki per ha suiñ kumba her ki sla dieng bad ki leit snoh biang halor tnad.

Kata ka jingjia ka pynlyngngoh ia u, wat la katta, u iai kawang biang sa ar sien lai sien,

hynrei man la ka sien ba u mut ban khar, kita ki sor ki per bad leit snoh biang halor tnad. Kumta u shu kiew noh ha jiong dieng soh, hynrei ynda u poi ha kliar ruh um ioh kheit, namar ki soh ki sdien ha ki tnad kiba rit kiba um kot kheit.

Shiphang u Nongrep u shong pyrkhat bad pyrshang ban shu pynkdiah ia ki tnad ba don soh, hynrei la u iai pyrshang ruh um lah ba jwat eh ki tnad. Khatduh u shu khynñiuñ tangeh ia ki tnad diengsoh Hynrei ia u khynñiuñ jubor katno katno ruh, kita ki soh kim hap satia Ka mynsiem, rangbah jong u ka sdang ban duh jingkyrmen, namar la kum iongreiñ ka bneng.

Hamar kata ka por, la wan mih kynsan dngung da u 'Labah lasan ha trai u dieng sohpieng Uta u 'Labah u khmied sha u Nongrep bad da ka sur pait ryndang khrew khrew u kylli heh sur. "Me kwab bam sohpieng?" U Nongrep u jubab sngur mynsiem ba kwah bam ka tnga jong u Hangta u Khla u suba ba ka tnga jong u Nongrep ka la seng khun ade. Kumta u thaw buit da kaba ong "une dei u sohpieng ba phylla, uba pynïoh khun ïa kiba lyngki. Me don khun?" u kylli pyrshah.

La palat snem ba uta u Nongrep u la ia shong ïa sah ryngkat bad la ka tnga kblem ioh khun Kumta haba u iohsngew ia ka bor ba phylla jong uta u sohpieng, shisyndon ka

jingmut jingpyrkhat jong u ka long tang kumno ban ioh khun bad khlem suba sniew eiei, u iathuh hok ba um pat don khun.

"Ngan ai men rah ia une u sohpieng," kren sbun mynsiem u Khla "hynrei me de ban kular ia nga kawei ka jingkular."

"Ka jingkular aiu?" bniah u Nongrep.

"Lada ka tnga jong me kan ioh khun da u shynrang" pynshai u khla, "te un long u kynum jong nga, lada ioh pat da i kynthei, te kan long ka tnga jong nga. Me beit ban kular kumta? Lada me beit, ngan ai rah ia kine ki sohpieng bad men ioh khun, lada mem beit, men ym ioh wat lada me leh kumno kumno ruh." Shukor u khla.

U Nongrep um sngewthuh ia ka buit sianti u Khla dusmon bad tang ban ioh, u kular. Marsyn kular, Khla u pynkloi ka bthat jyrmi bad u kynting sha u briew da kaba bthah artad ba un teh ia lade ha ka tnad diengsoh khnang ban ym hap. Hadien kata, u u Khla u kiew ia u diengsohpieng bad u kynther borbah haduh ban da sei tyrtho bad jawduh ka shyntur jong u. Phrup rup rup hap ki sohpieng haduh ba la satah ka madan madiah.

Ha kane ka por ka sngi bneng ka la dum ngain ba la hiar pyrthei ka miet, hyn-

rei ka umbar (mbiah jawdud) ba tuid na shyntur u Khla ka shat phyrnai ïa ka jaka ba ki don la kumba tbeh da u prew.

"Loit noh ïa u jyrmi, hiar sha madan bad khar ia ki thie ki sohpieng" Bthah beh sur u Khla da kaba rynsied artad ia lade sha tbian

U Nongrep u leh kumba la bthah u Khla bad katba u dang khar pyndap la u khara da kita ki sohpieng, u Khla pat u nang wad buit kumno un ithuh ia ka ling jong u Nongrep kbnang ban ïoh ïa kaba la ïateh kular Kumta u ang biang la ka shyntur shadmep bad bthah pynshai artad. "Bud nadien jong nga, lym kumta men jah lynti ha ka jingdum jong kane ka miet" Bad u lam khmat artad jep jep. Ka Umbar ba iai tuid na ka shyntur jong u ka thaba pynshai lynti ia u Nongrep uba shu bud beit kat naba ialam u Khla.

Tang hadien khyndiat por ki la lait na kata ka khlaw bad la ia poi ha lynti shnong Hangta u Khla u kylli sha kano ka liang u dei ban iaid U Nongrep ruh khlem suba sniew eiei u batai hok ia ka lynti ba dei ban iaid ter ter haduh ban da poi ha khmat phyllaw ling, U Khla um shym rung ha phyllaw ling, hynrei u shu ieng na phalor ban tbeh jingshai haduh ba u Nongrep un da rung hapoh ling Nangta ynda u la peit pynthikna bha ia ka ling jong u Nongrep, u sa phet noh bak shapoh khlaw.

"Me ïoh ?" kylli ka tnga tang marsynrung u Nongrep hapoh jing.

"Nga ïoh," u jubab phuhmut bad pyni ha ka ia u khara ba la dap shoiñ da ki sohpieng ba la ih bha. Ka tnga jong u ka shim kyrkieh da ka jingkmen bad ka bam ia kita ki sohpieng Katba ka nang bam, u pat u nang iathuh baroh kat kaba la jia.

Ha kata ka samoi, ka tnga u Nongrep ka sngewthuh shai ba ka la pun khun bad ka iathuh ha la u tnga ba ka la armet. Marsyn iohsngew ia kata ka khubor, ka mynsiem jong u ka kyndeh da ka jingkmen, hynrei ha kajuh ka por u sngew syier mynsiem ban kynmaw ia ka jingïateh kular bad u Khla, namar u nang tharai ba ka tnga jong u ka la pun khun da ka bor jong kita ki sohpieng ba phylla.

Naduh ka miet ba u Khla u la ithuh ia ka ïing jong u Nongrep, u sdang ban syntiat man ka sngi khnang ban ithuh sa ia ka tnga jong u Ynda la ithuh, u sdang sa ka peit bniah ia ka iaid ka ieng jong ka khnang ban pynshisha la ka jingsuba jong u ka dei ne ka lait. Katto katne bnai hadien u ithuh ba ka tnga u Nongrep ka la pun khun bad naduh kata hi ka por, mynsngi mynsngi u syntiat na pajih, ynda miet pat u ju wan sngap siar napoh khrum ïing khnang ban ioh kam hok ïa i khyllung.

Da kaba iai syntiat bad sngap siar kumne man ka por, ha kawei ka miet u Khla u ioh sngew ba ka tnga u Nongrep ka ud suh bad u iohi ia u tnga jong ka ba u mih ban leit wer briew ban ia syrran lem. Mafsyn mih u Nongrep, u Khla ruh bluit u mih napoh khrum iing, u pyndap um sam ha ka shadei (dabor dieng) kaba don ha phyllaw bad u iah ia ka shapoh khrum iing. Hangta u shong sngap siar bha dngong.

Tang shiphang la wan u Nongrep, u Kñi jong ka tnga jong u, bad katto kat e ngut ki kynthei ban iarap kam. Katba ki kynthei ki ia pynshngaiñ ia ka nongsuh khun, u Kñi pat u nang khan ban kha suk kha miat ryngkat ka kylli ka tohkit la yn ioh da u shynrang ne kynthei.

Ar lai ngut na ki kynthei ba ia ap kha, ki ia peit lang ia ki dak ki sin ba paw ha ka luh ka khan jong u Kñi bad ki ia biria sngewbha ki ong, "O! ka Nait ka Nait," (ka snait jiar kiad ne ka kynthei) Teng teng pat ki ong, "O u Lwa u Lwa (u Lwa thep kiad ne u shynrang), u Khla pat napoh khrum u nang lynga mynsiem bad um nud kam hok katba ym pat thikna ba dei u shynrang ne ka kynthei.

Ynda jan dap shiteng synia, u Khla u iohsngew ia ka sur iam khyllung 'u ngah, u ngah' bad ki nong ia ap kha ki ia ong. "Ka

nait ka nait" Mar kumta hi slup dih um sum u Khla na ka shajei bad u kyrhuh heh sur artad "Ka Nam, ka Nam, dei ka jong nga", u da phet aitad soit bad leit kop sha ki ksuid ki khrei u da ong. "Katkum ka rai jong ka dorbar, nga la ioh ia ka Nam Ka khyllung ba dang kha dei ka Nam jong nga Mynta sa ka pali jorg phi". Naduh kata ka por, ki ksuid ki khrei ki kiar na ka Nam, namar la kam hok u Khla.

U Kñi bad kita ki kynthei ba ia synran ap kha ki lyngngoh ngaiñ ban iohsngew ia ka sur jong u Khla bad ia ka jingnud ban kam hok bad buh kyrteng ia ita i khyllung da ka Nam. Haba la kylli tohkit, u Nongrep um banse bin iathuh shaphang ki sohpieng ba phylla bad ka jingiateh kular hapdeng jong u bad u Khla.

Tang shu tip ia kata ka jingiateh kular, u Kñi u luh u khan la ka pyrsa jong u ka pun khun lyngba kita ki sohpieng ba phylla, ne ba dei hi kat kum ka hukum Blei. Hangta la shai kdar ba la pun la seng kat kum ka hukum Blei.

Tang mar ia tip ia ka jingshisha, u nguh Blei bad u pynsngew ba ka longbriew manbriew ka bym biang, hynrei kumba ka mynsiem ksiar mynsiem rupa kaba la shim ia ka dur long briew kaba la pun la seng hapoh u trop ksiar trop rupa ka dei hok katkum ka hukum Blei bad

ym dei da u ksuid u khrei u dusmon u siar namar kata, u Khla u dei u thombor lehbor, u thok u shukor Te ka hok Blei kan takor kan takraiñ ba un iap ba la ka jong ka thombor lehbor ka thok ka shukor. Hadien kata u sa bthah sa bthing, u sa sneng sa kraw ia ki kmie ki kpa jong ka Nam ba ki dei ban ri ban sumar bha ich wan rong shisha u Khla

Ki kmie ki kpa jong ka Nam ki ri ki sumar bha ia ka Nam kumba 'a bthah u Kñi bad kim juh ieh ia ka marwei khlem da don nong synran Ynda ka Nam ka poi sha ka jinglong khynnah, u kpa jong ka u shna da ka kyndang (rynsan) ba jrong bad man la ka sien ba ki leit rep bara (kynhun), u ju pynshong ïa ka halor kata ka kyndang Kumta u Khla um ioh lad satia ban rong ia ka. Wat la katta, u Khla um shong thait, u iai wad iai syntiat man la ka por.

Ki sngi ki ia ki ïaid stet bad ka Nam ka nang san nang plung bad sdang ban kynjoh sha ka jinglong samla Ha kawei ka sngi, shi kynhun ki para khynnah kynthei ki wan wer ia ka ban leit tong um bad ban ia sum ïa sait artad ba jur eh ka jingshit ka sngi.

"Ngam treh leit phi ba i ong i mei i pa loh rong u Khla," jubab beit ka Nam.

"Wat tieng phi," khroh ki paralok, "ngin beh ia u bad ngin tang shu ong, "tyndung tynnah, tyndung tynnah, u Khla un phet iap phet im",

Ka Nam ka sngewdei ïa ka jingpyni jong ki bad ka sngew shngaiñ ba ki ïa bun. Kumta ka pynhiar ïa ka pyrnon bad ka ïa leit lang bad ki. Katba ki dang ïa sum sngewbha, la wan poi kyndit u Khla bad niat u shim ïa ki jaiñ jong ka Nam. Mar kumta kita ki khynnah kynthei baroh lang jrup ki ïa kynphuit ïa kynshi da ka ba ong lang. "Phuit ka nongtuh, tyndung tynnah, tyndung tynnah, phuit ka khlem rain, tyndung tynnah, tyndung tynnah."

U Khla u sngewrem bad um sngewlah shah ïa ka sur ktien "tyndung tynnah, tyndung tynnah," kumta u ang la ka shyntur bad pynlait noh ïa ki jaiñ jong ka Nam bad phet ïamrem sha khlaw.

Ynda phet u Khla, kita ki khynnah ki sa wan phai noh sha la ïing Mynmiet ka Nam ka ïathuh ha la ki kmie ki kpa ïa kaei ka ba la jia mynsngi bad ki ruh ki mana biang ïa ka ba kam dei shuh ban dang ïa leit tong um tang para khynnah.

Hadien kumba shitaiew eiei, ki para khynnah ki wan wer biang ïa ka Nam ban ïa leit tong um kum mynshuwa. Ha kane ka sien, ka Nam ka kyntait bad ka iathuh ba ki kmie ki kpa jong ka kim shah shuh ba kan dang leit tong um ïoh rong u Khla.

"Wat tieng," pynshlur kawei ka khynnah ba la kham sian. "Ngin ïa beh kum mynshuwa, ngin ïa ong biang tyndung tynnah,

tyndung tynnah bad u Khla un sa hap ban phet".

Ka Nam ka sngew shngaiñ namar ki la ia beh teng ia u Khla da kaba ia ong, "tyndung tynnah, tyndung tynnah". Kumta ka pynhiar biang ia ka pyrnon bad ka ia leit tong um bad la ki paralok. Ynda poi ha wah tong um, ki ia pyndap um ia la ki 'tang um bad la sum ia sait spgewbha Katba ki dang la byrngia, wan poi kynsan u Khla bad u rong bak ia ka judong (jaiñ khyllong) jong ka Nam.

Marsyn iohi ia u Khla, baroh baroh ki ia beh ia kynphuit bad pynhap sui lang, "tyndung tynnah, tyndung tynnah, hynrei u Khla um pyllait satia ia ka judong ka Nam U shu phet shaba kham pajih bad buh ia ka judong hajan jong u. La un tur ban rong ia ka Nam, u triem ia ka sur ktien. "tyndung tynnah" la un phet ruh, u bynnud ban dun ia kata ka kabu ksiar. Kumta u ap dukhi hi khui.

Khatduh ka sur ktien ba jem jong kita ki paralok ka Nam kiba ia pyrta lang, "tyndung tynnah, tyndung tonnah," ka nang rit nang rit namar ki la thait. Katba nang rit sur ki nong pyrta, u Khla pat u nang ioh bor Ha kata ka por ka Nam ka dawa na u Khla. "Ai noh ka judong jong nga, "hynrei u Khla um patiaw, u leh kyllut kum u bym

sngewthuh, Ka Nam ruh kam aili, ka pyrta khamjam shuh shuh "Ai noh ka judong jong nga"

"Wan shim hi," jubab pyrkhih tmaiñ u Khla bad pynran baiñ baiñ ia ka shyntur shadmep kum uba lehraiñ ia ka Khlem shep-tieng ka Nam ka leit ban shim, hynrei tang marsyn poi hajan, u Khla u kynrup kynsan trait bad u rong ia bak sha khlaw, Ki para-lok ka Nam ki shu ia ang lyngoh khlem da poi kynmaw shuh ban ia pyrta "Tyndung tynnah tyndung tynnah" Kumta u Khla u ioh ban rong suk ïa ka Nam.

Ki kmie ki kpa, ki kur ki jait bad ka shnong ka thaw ki ia pyrshang katba kot la ka buit ka bor ban wad ïa ka Nam, hynrei long lehnohei, kim man shem satia, Khaiduh khatwai ki hap ban sangeh noh ka wad shi-tom.

U Khla u rong ïa ka ka Nam sha kawei ka krem kaba don hapdeng ka lawbah law-san Hangta u pynbiang ia ka tang da ka bam bang bam thiang. Ym tang katta, u u leit tuh ia ki riam ki beit ba kordor, ïa ka ksiar ka ksah bad u ai ha ka Nam ba kan kup kan phong kan deng kan kieng katba ka mon Ia ka krem ruh u pynbha pynitynnad bad u pynbiang da ki tiar ki tar ki jingbuh jingsad la kat kawei ka paki du-lan jong ki khun binong bishon. Kumta suki suki ka Nam ka kylla myllen bad sdang ban juh.

Ki sngi ki leit bad ki wan, ka Nam ruh ka nang san nang heh bad poi sha ka jinglong samla. Ka met ka phad ka dap doh bha bad ka dur khmat ba phuh samla jong ka kan jin da la pynshoh biej ia uno uno u rangdajied, hynrei na ka bynta u Khla, kata dei ka por kaba u iai ap ban kput kylliang ia u khun bynriew. Khamtam ba dei ka kynthei kaba long ka nongkha nongpun ban roi u khun bynriew ha sla pyrthei,

Ka Nam ka dei ka samla ba shisur, kaba smat ba sting bad kaba tip akor tip burom. Ka tbit bha ban pynkhreh ia ka bam ka dih, ban pynkhuid ia ka iing ka sem bad kam ju klet satia ban pynshet iad-um na ka bynta u Khla, namar u bang palat ban dih iad-um

Ha kawei ka miet u Khla u kham buaid bad hapdeng ka shongshit kiad, u kynud phawar ha la marwei ba ha kata ka taiew un leit wer noh ïa ki lok ki jor ban ia bam doh noh ia ka Nam bad ban kop sarong ha khmat jong ki ba u la ioh ban kput kylliang na ka bynta u thylliej sohkhliang ba u la shah phon ha u khun bynriew mynba u jliah ia ka Diengïei. Ka Nam kam iohsngew aiu u phawar sngewbha, namar ka la ioh thiah, hynrei ka Khnai ba shang tuh jingbam ka nang ïohsngew kyndiang ia ki buit sniew jong u.

Ha ka step kaba bud u Khla u bthah ïa ka Nam u ong. "Mynta phi la pura bha ka

jinglong samla bad kumba nga la iateh kular bad u kpa jong phi, ka por ka la dei ba ngan shimti ia phi Mynta ngan jah kumba lai saw sngi ba ngan leit wer ia ki kur ki jait jong nga na ka bynta ka sngi poikha jong ngi. Namar kata, phi to nang pynkhuid bha ka iing ka sem bad pynkhreh kham bun ka jyndem khnang ban ioh dih sngewbha ki kur ki jait jong nga". Bad ynda la dep bthah u sa leit de bak.

Ka Nam ka leh thik kumba la bthah u Khla, hynrei ha ka sngi ba ka mut ban phlei ia ka jyndem hapoh u khra, ka iohi pynban ia ka Khnai ba ka bam jyndem. Mar kumta ka shim da dong sliew ding bad ka kyntheit art d, 'khun ka Naituh, "bad mut ban tied ia ka Khnai. Pjong kynthih ka Khnai shalor tympan da kaba ong artad, "lada pham shah ba ngan bam, ngan ym ithuh iei re iei".

"Phan Iathuh aiu ? kylli tohmet ka Nam

"Em ngam iathuh" pyneh sa ka Khnai.

"Iathuh,' kbroh ka Nam ba ka kwah tip. Ngan ai phin bam katba phi mon."

"Pha kular shisha?" pyntikna ka Khnai. Ka Nam ruh mardor ka kular. Hangta ka khnai ka sa Iathuh shaphang ka dorbar jong ki ksuid ki dusmon bad kumno ki rai ban

pynduh jait ia u khun bynriew Nalor kata, ka jathuh ruh sa ia ka jingphawar u Khla bad pynshai ba ka jingong jong u ban iapoikha ka dei tang ka bujt shukor, namar u Khla u la leit wer ia la ki paralok khnang ban bam doh ia ka.

Marsyn joh sngew ia kata ka khubor, ka Nam ka thang iong ngaiñ bad kam tip shuh kumno kan leh, Ka khnai pat kam pyrwa eiei bad kat kum ka kular ka bim ju khui haduh ban da pura bha pdik Ynda dep bam ialade, ka sa tyiwa ban iarap ia ka Nam, lada ka shah ia ka ban rah rneng sa ia ki khun de Ka Nam ruh tang ban jait im, ka ai sngewbha ia ka Khnai ba kan rah katba ka mon.

Ynda ka Khnai ka la khung ia ka bam ka dih ka ong, "Wat sahnud ia kane ka iing paki dulan, ia kine ki jingdeng jingkieng bad ia kiei kiei baroh kiba u Khla u la pynbiang ia pha, ieh noh ia ki ha nga, pha to leit noh sha iing i mei i pa tang ba phan jait im".

"Ngam sahnud eiei," jubab ka Nam, "hynrei lada nga phet shano shano ruh u Khla un wan thwet pyniap ia nga," jubab lynga mynsiem ka Nam.

"Wat khuslai ia kata," pynshngaiñ ka Khnai," Hajan kane ka krem phang sepngi,

don ka Hynroh ka bym lah phet shuh ba ka la heh palat, Pyniap bad puid snieh ia ka. Nangta law lyngkhuid bad kup ia lade tang da ka snieh jong ka, khnang ba u Khla un ym ioh hok ban dawa ba pha kup pha sem da ki jain jong u bad yn ym don ba tip ne ithuh ia pha Hadien kata, sa phet shaphang shatei bad phan lap ia ka Jri bad ka Kya ba ki mih mar syndah. Tang poi hangta phan kiew ha ka Jri bad ka Kya bad phan ong. "San kong Ri pat kong A, San kong A pat kong Ri Hangta ka Jri ka Kya kin iai san bad joit bad joit bad phan sa poi sha shnong jong ki khlur. Da kane ka buit phan lait na ka tyngam u Khla" Pynkut nia ka Khnai

Ka Nam ka leh thik kumba bthah ka Khnai bad ka poi sha shnong jong ki khlur Marsyn poi, ka leit wad iing basa Nyngkong eh ka leit poi ha iing u Lurmiet bad ka pan jaka sah na u. U Lurmiet u iohsngew ia ka sur kynthei kaba pan iing basa na u, hynrei um jubab. U sngap la ka sngap. Ynda ka Nam ka iai kyrpad bunsien, u Lurmiet u ia kren bad la ka shakri u ong "Kata ka briew ka don ka sur kaba sngewieit ban sngap, hynrei ka kynthei briew aiu mo kaba shang wad iing basa katta miet. Haw khie leit peit phi dei mano," U bthah ia ka.

Ka Shakri u Lurmiet ka leit plie ia ka jingkhang iing, bad ka iohi ha phyllaw ia ka briew kaba i saitmet ban peit, ka met ka phad

kaba sohkhruh tyrdum, ki khmat kiba mih pylliej bad ka shyntur kaba rymbaiñ Mar kunita hi ka khang noh ia ka jingkhang bad ka iathuh ha u Lurmiet ïa kaei kaba ka ïohi. Kumta u Lurmiet um treh ban ai ïing basa ïa ka Nam.

Shimiet shimiet ka Nam ka leit wad iing basa bad ka leit poi ha ka ïing jong u Lurshai, "Ko Ni Lurshai," pyrta ka Nam na phyllaw, "sngewbha sieh shah iing basa ia nga" U Lurshai u plie ia ka iing bad u iohi ba ka dei kaba sniew briew sohkhruh tyrdum Kumta u ruh um treh ban ai iing basa. Kumta ka Nam ka hap ban leit shawei pat.

Khatduh ka Nam ka leit poi ha iing paki dulan jong ka Sngi. "Ko Mei Ngi," ong ka Nam, "sngewbha shah iing basa ia nga" Ka kyrpad. Ha kaba nyngkong ka Sngi kam shah, namar ka isih palat ia ka dur jong ka, hynrei ynda ka iai kyrpad rit palat, ka Sngi ka sngew synei bad ka ai jaka sah ha ka trep buh dieng iap.

Ka Nam ka pynkhuid ia kata ka trep buh diengïap bad ynda la miet shuwa ban thiah ka Nam ka law ia ka snieh hynroh. Mar syn loit, ka trep ka thaba da ka jingphyrnai ba mih na ka met jong ka.

Ka Sngi ka lyngngoh ban iohi ba ka trep buh dieng iap ka thaba phyrnai. Kum-

ta ka leit ban peit siar Hangta ka iohi bym dei ka Hynroh sniew briew, dei pynban da ka briew kaba i ieit i jemnud bad bhabriew katta katta, mar kumta ka sngewthuh ba kata ka jingphyrnai ba mih na ka met jong ka dei ka jingkhuid sotti Shiphang ar phang ka shu peit ieit ia ka Nam, hadien kata ka sa leit phai noh sha la ïing khlem da ïathuh hano hano ruh.

Ha ka janmiet kaba bud, ka Sngi ka khroh ia la u khun samla bad ka ong "Khun phim dei shuh ban dang leit thiah khynraw naduh mynta ka miet, namar don ei ei hapoh ïing U khun ka Sngi u bniah ia la ka kmie ba kan iathuh shai, hynrei ka Sngi kam iathuh. Te khnang ban pynsngewbha ia la ka kmie, u pep ka leit thiah khynraw bad u thiah noh ha la ïing.

Ynda la miet, ka Sngi ka ap syntiat bad tang mar sdang phyrnai ka trep buh dieng iap, sor ka mih na la iing bad ka leit peit biang. Hangta ka iohi ba ka Nam ka la law ia ka snep Hynroh bad ka buh ia ka hajan jingthiah "Nga dei ban lap ia ka jingshisha," pyrkhat ka Sngi bad ka wan phai noh sha la iing. Ynda la miet bha, ka leit rung sor sor sha trep buh dieng iap, ka shim suki jai ia ka snep hynroh bad ka leit thang sha kyndong kper.

Ka Nam ka ioh thiah lyngngai bad kam

bna' eiei ia ka Jingleh jong ka Sngi Ynda kyndit naba thiah bad la dei ka por ban khie, ka Nam ka shem bym don shuh ka snieh Hynroh Kumta ka sdang pyrkhat khuslai Hamar kata ka por, rung ka Sngi bad ka Nam kam banse ban phla lut ia la ka nusib shem pap. Ka Sngi ka sngew synei ïa ka bad ka ai pli da ki jaiñ bakordor ba kan ioh kup ioh sem bad ka khot shong lang noh ha ka iing paki dulan jong ka

U Khun ka Sngi u ïapmat ia ka Nam bad u pynpaw ba la ka kmie ba u kwah ban ïa poikha bad ka. Ka Nam ruh haooh la ka mynsiem ka iapmat ia u khun ka Sngi, hynrei ynda u tyrwa ia la ka jingiet, ka Nam ka kyntait ia u, namar ka sheptieng ia u Khla

U khun ka Sngi, dei u samla ngeit sneng, hynrei u bym riej ban ia kynduh ïa kano kano ka jingeh. Kumta u iai khroh ia ka Nam ban phla hok ha u lada don kano kano ka jingwit. Hangta ka Nam ka sa iathuh lut shaphang ka jingim la jong bad iathuh ha u ba ka dei ka riew shem pap bad kam kwah ban dang jynjar shuh shuh.

"Baieit jong nga," ong u khun ka Sngi, "bad nga phin suk junom," u pynshngaiñ ia ka.

"Em," ka ai nia. "Tang shu tip u Khla un sa pynïap ia phi ruh," ka pynpaw la ka ka jingsyier mynsiem.

U khun ka Sngi u pyrkhat shiphang, hadien kata u sa ong "Wat Khuslai ia kita baroh nga don hi la ka buit kumno ban ia da ia phi bad ia lade" Bad u sa batai ha ka ia ka buit kaba u don. Kumta ka Nam ka sa mynjur ban ia poikha bad u.

Lai sngi hadien ba ka Nam ka la poi sha shnong jong ki khlur, u Khla lem bad ki lok jong u ki wan poi ha ka jaka ba u sah U Khla u iaid sha khmat sha khmat bad naduh khmat phyllaw u pyrta ring sur jemnud "Ko Nam, Nam" Hynrei ym don ba thie, kynjah jar jar Hangta, u pyrta kham jam, "Ei Nam phi don ha iing ?"

"Oi," jubab ka Khnai. "Nga don".

U Khla u sngewbitar ba rit eh ka sur bad u kynteit tyngeh "Phe nga la poi".

"Shuh shuwa ba nga dang jiar kiad," jubad kynud sur rwai ka khnai khnang ban pynlat por.

"Phe te pha," kyrhuh bitar u Khla da kaba kynjat artad phak ia ka dwar bad u Khla u rung shapoh iing Marsyn rung u sngew kumba don kaba phet throt sha kyndong iing hynrei la u khongoid um iohi iano iano ruh. "Shano pha rieh ?" u kyrhuh, "Mih, song pathi ia u Ñi u Kong bad kine ki kur ki jait jong nga".

Ha kata ka por la wan poi sa ki paralok khla jong u bad ki ia rung lang khrui hapoh iing. Ynda ki la shong, u Khla u ioh sngew ia kawei ka sur shad ba da put ka mieng na kawei ka kyndong "Kynding ding doit ... kynding ding doit .... kynding ding doit .... kynding ding doit."

U Khla u nang bitar arshah U leit sha kata ka kyndong na ba mih ka jingsawa bad u kynjat phak shi kynjat. Jak sangeh ka sur mieng bad mih pynban bluit ka Khnai kaba phet rieh soit shapoh thliew.

U Khla u nang bitar shuh shuh ba ka Nam kam don La u wad shano shano pat um shem ia ka Ki paralok khla jong u pat haba kim ioh ia ka bam ka dih kumba u la kular ha ki, ki bitar kylla ia u, namai ki ngeit ba u la shukor ia ki. Kumta baroh baroh ki kyrhuh bitar ia u, ki thab ki patrong haduh ba un da thiah war pha lyngkrang Hadien kata ki sa ia phet noh sha la ki jong ki jong ki Khlaw.

U Khla u sat sia ia ka Nam bad katba u dang thiah pang, ka Khnai ka mih ka bam sngewbha ia ka bam ka dih jong u. U Khla um sngew don bor ban kynrup ia ka. Kumta u leh mynleh kum uba ia dei paralok bad u kylli na ka shano ka Nam ka leit. Ka Khnai kam iathuh tad haduh ba u Khla un da kular ban shah ia ba kan bam kan dih katba ka mon. Ynda u la kular, ka sa iathuh

kumno ba ka Nam ka la phet sha shnong jong ki khlur lyngba ka Jri ka Kya.

U Khla um pynpaw sniew eiei ruh em. u sngap la ka sngap bad u shu peit khangkhai ia ka Khnai kaba jai wan bam pahuh man la ka sngi ia ka bam ka dih jong u. Hynrei ha ka sngi ba u la kham ioh bor, u kynrup kynsan ia ka Khnai, namar u sngewthuh ba dei ma ka kaba la iarap ai buit ia ka Nam ban phet. Ka Khnai ka la tip lypa ia ka buit poh jong u Khla Kumta u tang shu sdang khih throt, kluk ka la da rung shapoh 'liew khnai.

U Khla um sngewdei ban pynsyrwa ei la ka por ha kaba pyrsad 'liew khnai, namar u sheptieng ioh um lap shuh ia ka Nam. Kumta u ieh noh ia ka bad u leit beit sha ba don ka Jri ka Kya bad bud dien ia ka Nam.

Marsyn mih u Khla ka Khnai ruh bluit ka mih ban leit kyrpad ia u khun bynriew ba un shah ia ka ban sah noh ha shnong ha thaw ba ka tieng palat ia u Khla U khun bynriew u bniah u tohkit ia ka daw bad ka Khnai ka sa iathuh shaphang ka dorbar jong ki ksuid ki dusmon. shaphang ka rai jong ki bad shaphang ka Nam Nangta ka pynkut la ka jingiathuh da kaba ong ba ki dei ban kam hok ia baroh ki khyllung ha ka por ba kha ia ki kumba kam hok ka kmie u Synriang; khnang ban lait na ki ksuid ki khrei, u dusmon u siar.

U Khun bynriew u shah ia ka Khnai ba kan sah ha shnong ha thaw, hynrei kam dei ban tamti tamjat ia ka bam ka sa jong u lymkumta un ai saja kat kum ki kam. Kumta ka Knnai ka sa roi ia par ha shnong ha thaw Phewse ka Khnai kam bat kular bad u briew u sa ri da ka miaw ban pynsaja ia ka.

Ynda u Khla u poi ha ka Jri ka Kya, u kiew joit halor jang ki bad u ong artad, "San kong Ri pat kong A, San kong A pat kong Ri" U iai ong kumta haduh ba un da poi sha shnong ki khlur. Marsyn poi u leit kylli na ki jong u Lurmiet Lurshai, hynrei ki iathuh ha u bym don ba wan poi lait tang ka Hynroh soh-khruh- Khatduh u leit sha iing jong ka Sngi.

Naduh ka por ba ka Nam ka la ïathuh ha u khun ka Sngi shaphang ka jingim jong ka, u khun ka Sngi u la buh nongap pahara ia ka lynti bneng Kumta Marsyn poi, u Khla, u ruh mardor u ioh jingtip Marsyn tip, u pyniap uwei u ksew bad u thep ha ka krong bad tap jaiñ thik kumba iap briew Nangta ki ia bah ia kata ka krong sha ka jynthang ba la khreh lypa bad iaid khnang na ka lynti ba dei iaid u Khla.

Thik kumba la mang lypa, u khun ka Sngi u ia kynduh ha lynti ia u Khla. Myr-syn ia kynduh u Khla u iohi ia kiba ki ia bah krong bad u kylli na ki la ki ïohi ne em

ia ka Nam. U khun ka Sngi u iathuh ba ka la iap bad ki dang ia bah ban leit thang ia ka.

Marsyn iohsngew ia kata ka khubor, u Khla u leh mynleh sngewsih bad u iathuh ba u wan wad namar u ieit eh ia ka.

"Haba me ieit eh ia ka," ong u khun ka Sngi, "te balei mem iam bad leit on thang bad ngi ha ba me la tip ba ka la iap".

Markumta hi, u Khla u iam heh sur, "A mei Nam, mei Nam .. Heh . eh Heh .... bad u bud ia ka krong da kaba iam lynti lynti "A mei Nam, Heh .... eh .... Heh".

Ynda poi ha iynthang, u Khla u pan peit ia ka met iap Hynrei kim shah. Ki thep beit ia ka krong hapoh ka kpep Hangta lei lei u Khla u nang leh myniam sngewsih ar shah Ki briew jong u khun jong ka Sngi ruh ki leh mynkhroh bad ia bat ia u. Toi ha ka jingshisha, ki ia bat ia u khnang ban ioh pynklang kloi ia ka ding, ym dei ba ki isynei ia u.

Ynda la meh bha ka ding ir, bad la sdang kalaiñ ki thylliej ding, u khun ka Sngi u ong ia la ki briew ban ai lad ia u Khla ba un kiew halor ka rynsan kaba la pynkhreh lypa khnang ba un jngoh khatduh ia ka Nam ban suk mynsiem ka baieit jong u,

U Khla uba dang ïai lehmynleh kum uba da sngewsih bad ban da pynshisha ba u da ieit hok ia ka Nam, u kiew joit halor ki synsan bad u jngoh shapoh. Hamar ba u dang jngoh, u khun ka Sngi u shop kynsan ia u pluk shapoh ding, Kumta u Khla u iap ïngtyrkhong khait da la ka jong ka buit thok buit shukor bad ka Nam ka sa ïoh ban im suk shirta bad u khun ka Sngi.



Ka Dngiem, u Niangkhied Bad u Sohmylleng

Baroh ngi tip ba ka Dngiem bad u Niangkhied ki long ki mrad ba ia pher ha la ka jong ka jait bad kim ju ia lang lok thala, pynban ki man tymmen ki iathuh khana ba la don ka sien ha kaba ka Dngiem ka ia lang paralok bad u Niangkhied.

U Niangkhied u pynjuh pynjan bha ia lade bad ka Dngiem tang ban myntoi la ka met Da ka buit sianti bad jingbang ka ktien ka thylliej, u la lah ban pynngeit ia ka Dngiem ba u dei u paralok ba shisha tam ha sla pyrthei Kumta ka Dngiem ka shaniah ïa u bad man la ka sien ba ki ia leit wad jingbam lang, ka ju pynïoh ia u da ka bam bang bam thiang, namar ka khlaiñ tyrpeng.

Ki para dngiem ki ia sneng ïa pyni lem ia ka Dngiem ba kam dei ban shaniah ïa u Niangkhied namar um dei u para jait, hynrei ka Dngiem kam kohnguh ia ki. Ka jubab said stad pynban da kaba ong; "Phi ïa leit ia wan tang para ma phi bad phim tip ei ei ia ka pyrthei ba iar jong ki mrad Ngi ki dngiem ngi dei ki mrad, u Niangkhied ruh u dei u mrad. Haba kumta sa pher aiu lada ia leit ia wan bad u Niangkhied. Hato um dei u para mrad?".

Hang sngap dum bait ki para dngiem, namar kim sngew nang ban ia said da ka nia wat la ka sap dngiem jong ki, kam sngew dei rukom satia ban shniah ia u mrad bym dei para jait Kumta ka Dngiem, ka iai bteng ia ka jinglong paralok bad u Niangkhied bad ia leit wat bam lang man la ka sngi

Ha kawei ka por, ka Dngiem ka ar met bad ynda ka la pohbah, kam lah leit wad jingbam shuh sha jngai. Haba u Niangkhied u iohi ia ka jingkhia met ka Dngiem, u khroh ia ka u ong. "Phi wat khuslai ia ka bam, ieh ngan leit wad jingbam noh ma nga" Ka dohnud ka Dngiem ka nang shlei shuh shuh da ka jingsngew ieit sngew burom ia u Niangkhied bad ka da sarong hieng khmut ha khmat ki para dngiem ba ka ioh paralok da uba sngewthuh ban ia kit ia bah lem ha ka khia ka shon

U Niangkhied u leit wad jingbam shisha na ka bynta ka Dngiem, hynrei ia ka bam bang bam thiang, u bam lut ïa lade bad u leit rah sha ka da ka ba um lah bam shuh ia lade. Hynrei man ka sien ba u leit rah jingbam sha ka Dngiem, u ju leh tlot kum uba thait palat bad haba ka Dngiem ka kylli ia ka daw, u thok ia ka ba u hap leit wad bam sha duh jngai ba hiran ka pyrthei.

"Shim bam lang ba phin khlaiñ," tyrwa ka Dngiem ba ka sngew synei ba u shah shitom na ka bynta jong ka.

"Koit ym pher, bam lut ia phi khnang ba phin khlaiñ bad kha suk kha saiñ," jubab sianti u Niangkhied kum uba da hok shisha katba hapoh la mynsiem pat u nang phnieng shangkhawiah kumno un ioh ia kaba u angnud.

Ki sngi ki ia ki iaid bad ka Dngiem ka kha ar tylli ki khun, Ha ka por ba ka lung khun lei lei, u Niangkhied u da kit khia bha ban wan rah jingbam man ka sngi haduh ba kan da kham ioh bor Ynda ka la khlaiñ, u Niangkhied u ong ïa ka Dngiem. "Mynta leit wad bam noh sa ma phi, ieh ngan ri khon noh sa ma nga"

"Phi lah hi ban ri baroh ar tylli," Kylli hok ka Dngiem.

"Ngan bah iwei sha khmat, iwei shadien," u jubab bad u kynud jingrwai artat "Ngiem lalu, oi oi ngan ri khon manga" Nangta u bah ia ki khun dngiem iwei sha khmat iwei sha dien. Ka rukom bah jong u ruh kaba i pnah bha. Kumta ka Dngiem ka ieh ia la ki khun ha u Niangkhied bad ka leit wad bam noh da lade.

Haba ka Dngiem ka la poi kham pajih, ka dang ïoh sngew hi ïa ka sur kynud rwai jong u Niangkhied, hynrei ki kyntien pat ki la pher. Haba ka sngap bha ka iohsngew ba u rwai, "Oi oi khon Ngiem lalu, oi oi khon dait bru," Mar kumta ka wan phai kylla

wut wut bad ka kylli ia u Niangkhied. "Phi ong kumno?"

"Em," jubab u Niangkhied, "Nga ong oi oi, khon ka Ngiem lalu ngan ri khon ma nga."

Ka Dngiem ka iohi ba u Niangkhied u bah ia ki khun jong ka iwei sha khmat, iwei sha dien bad haba ka peit ia ki, kam i don jingpher eiei. Kumta ka la leit biang ban wad jingbam.

"Mynta nga la ïoh ka lad kaba biang ban bam doh ei ïa kine ki khun ka biej," pyrkhat sngewbha u Niangkhied Kumta u pynjap ia kita ki khun dngiem bad khnang ban ym don ba iohsngew ia ka ka jinglynniar jong ki, u pynjam shwa da ka sur rwai kynoi khun, hynrei jait ba u don ka jingmut sniew, u kum rwai biang, "Oi oi khun ka Ngiem lalu, oi oi khon ka dait bru."

Naduh jngai ka dngiem ka ïohsngew ia ka jingrwai khyllah u Niangkhied bad ka jinglynïar bym da shai bha jong ki khun jong ka. Kum ka kmie, ka don hi ka sap sngewpher ba la jia eiei ia la ki khun, Kumta ka rynsied bad thom shaid shaid sha ka jaka ba wan mih ka sur lyniar ki khun Naduh pajih ka ïohi ia u Niangkhied bad u ruh u ïohi ia ka. Marsyn ïohi, u bret ia ki khun dngiem bad u phet sha la ka jaka rieh.

Haba ka Dngiem ka poi ha ka jaka ba don ki khun, ka lap ba ki la iap Mar kumta ka beh thong ia u Niangkhied. U ruh u phet iap phet im bad u ioh rung kluk ha ka thliew ba u sah Ha ka jingbitar, ka Dngiem ruh ka phrung jubor kynsan kluk, hynrei ba ka heh palat ka sah kut pynban tden khlem lait mih shuh.

U Niangkhied u don la ka singpei bad u mih na kawei pat ka thliew Marsyn mih, u set lut ia ki thliew singpei jong u bad u leit poi ryngkhat shajan ka jaka ba u rung nyngkong, hangta u lap ba ka Dngiem ka la sah kut hapoh thliew. Ha ka jingtieng u kiew kynsan joit halor u dieng soh mylleng uba don hajan thliew khlem da nud hiar khyndew. Ynda u la shong skhem ia lade halor bad sngewshngaiñ la ka jingim, u sdang sa ka peit lorni ia ka rukom sah kut jong ka Dngiem Kat nang peit, u nang ithamula ia ka. Kumta u rwai pyndom bad ong :—

"Ting shi ma ting, tait ka ma tait tait,
Ka khlieh te sha iing, ka liew ait te sha lait,
Ting shi ma ting, tait ka ma tait tait,
I khlieh sha iing, sha lait ka liew ait.

Baroh shi janmiet, ka Dngiem ka kyrhuh bad ialeh ban ksaid, hynrei kam lait bad namar kam ioh lyer ban ring mynsiem, ka nang tlot nang tlot bad kat ban poi shiteng miet ka la iap duh syndon Wat la katta, u Niangkhied um pat nud hiar u sah baroh shimiet halor dieng.

Ynda la shai ka bneng bad jyrtieng ki kjat sngi, u Niangkhied u sa ithuh ba ka Dngiem ka la iap bad shuwa ban hiar nalor dieng Sohmylleng u ong "Me la dei ban sngewlehraiñ ba la shong ma nga halor jong me Nga la kiew halor jong me Namar kata, me u dieng Sohmylleng mem bit shuh ban ih lait tang ha ka shimiet" Nangta u sa hiar sha madan.

Naduh katei ka por, u Sohmylleng um ju ih shuh kumba ih lem kiwei pat ki para soh. U ih tang ha ka shimiet bad kata ruh tang shiphang bad u kylla im biang kumjuh. Kiba dei lap ia u Sohmylleng ha ka miet ba u ih, ki athuh ba ka rong iong u ka long kum ka rong u soh khawiong ba la ih bha bad u long ka dawai ia bun jait ki jingpang.

Tang poi madan, u Niangkhied u par suki jai ban pynshisha la ka Dngiem ka la iap duh ne em, namar um shaniah ia kaba u la iohi nalor dieng Ynda u la thikna ba ka la ïapduh, u sa leit bam doh ïa ki khun jong ka bad hadien u sa bam sa ja ka Dngiem Dei naduh katei ka jingjia ba u Niangkhied um lah pynbiej shuh ia kiwei pat ki dngiem bad sa inih ka ia shun thlong mluh thlong sying hapdeng ki Dngiem bad ki Niangkhied wad la ki dei para mrad

PARA MRAD TE PARA MRAD. LADA YM IA DEI PARA JAIT "LA MAKNA"



Ki Khun Ka Niangriang Um

Ka Niangriang-um ka don ar ngut ki khun shynrang bad kawei ka khun kynthei. Uba nyngkong dei u Ktiar, uba ar dei u Bsein bad kaba lai ka dei ka Tyrpud. Baroh lai ngut shipara ki shong ha la ka jong ka jong ka jaka sah Ki don la ka jong ka jong ka jinglong bad la ka jong ka jong ka Bhah Na pdeng jong ki, uba sniew tam dei u Bsein bad ngi tip ba u nud ban pyniap bad nguid wat ia la ki para bsein

Haba ki khun jong ka Niangriang ki la samla bha, ka Niangriang ka ong ia ka Tyrpud "Pha te kaba jemnud bad pham ju dait thala, te sngap ia kane ka bhah jong pha khnang ba phan lait na kaba shah leh bein leh khoh Haba pha dait iano iano, kynmaw ba pha dei ban poi kloi sha um khnang ba kin iap, namar lada poi kloi ma ki sha um, phan iap ia lade.

Ka Tyrpud ka ngeit ia ka jingbthah ka kmie bad naduh kata ka por haduh mynta mynne ka ialeh barabor ban poi kloi sha um lada jia ba ka dait iano iano

U Bsein pat, wat la u tip ba u Ktiar u long uba khlain tam na baroh shipara, pynban u kwah hi ban da ia tynjuh bor, Kumta u kylli na la ka kmie ia ka jaka ba shong ba sah u Ktiar.

Ka kmie kam treh ban iathuh, namar ka la tip ia ka jingthmu ba sniew jong u, hynrei u Bseiñ um aili, u byrngem byrsit ba lada kam iathuh, un leit wad hi bad tang shu lap un pyniap ia u Hangta kem bitar ka kmie bad ka kynteit ia u ka ong : "Lada me kwah tip palat ngan iathuh, u don ha katei ka diengbah" Bad ka kdew ia u dieng uba don ha shiliang u lum, "hynrei husiar ho lih ioh me shu iap ei," ka maham ia u "Me tip em ba u Ktiar u dei u hynmen rangbah jong me ? Katba puh ma me, u ioh dawai ban sumar, tangba lada dait ma u te mem ioh dawai ban sumar.

U Bseiñ um shym kylliang ktien shuh ia ka kmie bad u rung noh sha la krem Ha ka step kaba bud, u leit beit beit sha ka jaka ba sah u Ktiar bad u kop ban iai eh para marwei.

"Mano uta uba wan kop dang step ?" kylli u Ktiar.

"Ma nga u Bseiñ, hiar", u jubab khor ba u la kloi ban ia khun,

"Nga dei u hynmen jong me," pynshai jemnud u Ktiar. "Lada nga hiar ha leh men pyniap shisha ia nga," u tynjuh buit.

"Hiar wat tieng, ngan ym pyniap ia me, jubab sngew khaiñ u Bseiñ jait ba pynrit u u Ktiar.

U Ktiar u hiar kat ban kot ia kren khlem ia halla bad u ong, "Lada me kop ia nga ka bha ban ialeh shwa bad u briew, Me, men puh, nga, ngan dait, ngin sa ia pcit mano ba lah,"

"Lano? Buh sngi noh," kop u Bseiñ, kumta ki ia buh ha ka sngi kaba bud. Ynda la ia kut ia ka por, u Ktiar u maham ia u Bseiñ u ong; "Kumba la beit lang, ngan hiar la shai bad ia leit lang bad me sha lyngkha, hynrei kynmaw wat ktah ia nga Lada me ktah me la iap" Hadien kata u Ktiar u par noh sha jrong dieng bad u Bseiñ pat sha la ka krem.

Ha ka step kaba bud, u Ktiar bad u Bseiñ ki ia leit sha ka lum kaba don briew bad ki ap thap ha ka phud um. Ynda la ieng bha ka sngi, u paralok jong u Nongrep u hiar ban dih um na kata ka phud Mar kumta hi, u Ktiar u ong ia u Bsein "Khie leit puh shwa ma me bad ngin ia peitkai la me lah ne em ban pyniap ia u."

"Balei ngam lah," kop u Bseiñ da kaba par stet artad sia sia sha uta u briew. U briew um bna eiei bad u dem ban dih um. Katba u dang dih um, u ïoh sngew ba tyrha kynsan ka khongdong 'jat bad u iohi ba dei u Bseiñ uba la puh ia u "Wow! rap la puh u Bseiñ bad u kyllon kram harud um.

Marsyn ioh sngew ia ka jinglyniar, u Nongrep u mareh ban iarap, hynrei u paralok jong u um tip briew shuh. Kumta u tong da ka um bad u pynbta khmat khnang ba un tip briew Katba u dang leh kumta, u Iohsngew ia ka sur kaba kylli- "Me la pyniap ia u ?"

"Shish me" jubab kawei pat ka sur "Mano u ban lah sban ba ka bih jong nga".

U Nongrep u sangeh khlem khih bad u peit sha ka liang ba wan mih ka sur ia kien, hynrei um iohi iano iano ruh Hangta u sngew phieng ka khlieh bad u kiew pynstet halor u dieng uba mih harud kata ka phud um. Nalor dieng u pyrshang la ki khmat shane shatai, hynrei um iohi iano iano ruh Kumta u shong khop khlem khih Katto katne por hadien, u ioh sngew ia ka sur kaba ong 'Lada me khlaiñ shisha, khie leit wad dawai ba un im pat".

Nongrep uba la peit lypa sha kata ka liang, u Iohi pynban da u Bseiñ uba rah la ka khlieh bad jubab sarong. "Wei la puh ma nga, ym don dawai shuh ha sla pyrthei ban pynim pat ia u "Hangta u nang lyngngoh shuh shuh, namar um tip bad no u Bseiñ u ia kren Ynda u la peit bniah bha, u iohi sa ia u Ktiar uba pynran ryndang halor maw bad ai nia da kaba ong, "Kata ka mut ba mem pat tip."

"Lada me tip khie leit wad dawai ma me," kop u Bseiñ.

"Nga uba heh nga tip, namar nga la ioh ka bhah ba kham khiaw ban ia me, "Bad u par tir tir shane shatai ban wad dawai.

Kat nang wad dawai u Ktiar, u Nongrep ruh u nang peit syntiat bha bad u iohi kumno u Ktiar u ioh dawai bad tah ia uta u briew ba la puh u Bseiñ Tang shiphang i ta u briew ba shah puh bseiñ u sdang ban tip briew.

Haba u Bseiñ u iohi ia kata, u sdang ban ngeit ba u Ktiar u kham khlaiñ ban ia u. Wat la katta um treh ban pyndem ia lade, u kop biang sa shisien bad u ong. "Lada dait ma me, nga ruh nga lah hi ban pynim biang."

"Mem lah." ia khing u Ktiar

"Khie leit dait me ong" kop amriang u Bseiñ "Bud ia nga," ong u Ktiar bad u par stet arted ka phud um U Bsein ruh khlem salia, u bud lang ia u.

Ynda la phet u Ktiar bad u Bseiñ, u Nongrep u hiar nalor dieng bad u leit shim ia ka dawai puh bseiñ na ka jaka ba la kheit u Ktiar Nangta u sa leit sha uba shah puh bseiñ. Ha kane ka por,

u paralok jong u u la tip briew bad shong ban peit la ka khongdongjat U Nongrep u sngew kmen ba u paralok jong u u la koit bad u ia thuh lut baroh kat kaba la jia Dei naduh kata ka por ba u briew u sa stad ban ai dawai puh bseiñ

Ynda u Ktiar u poi ha ka jaka ba sah ka kmie Ñiangriang kaba dei artad ka lynti rud nong. u dait tdam na ka kjat jong uwei u briew. Ka Ñiangriang ka lyngngoh ban iohi ia u Ktiar ba u dait briew khlem daw, khamtam ba u ia don lang bad u Bseiñ, hynrei ka shu peit ia ki khlem kren,

Mar ia dait u Ktiar uta u briew u kyllon hajuh. "Khie me leit wad dawai ba un im biang, "ong u Ktiar.

U Bseiñ um tip da kano ka jait dawai un tah, Kumta leit kheit da ka dawai kaba u Ktiar u tah ia u briew ba la shah puh ha u hynrei kata ka dawai kaiii ia dei bad u briew u iap duh syndon.

Na ki kyntien u Ktiar, ka Ñiangriang ka suba ba la don ka jingiakob eiei hapdeng ki khun jong ka bad haba u Bseiñ um lah shuh ban pynim pat ïa uta u briew, ka Ñiangriang ka dumok tyngeh ïa u Bseiñ bad ka ong. "Nangne sha khmat, men kynmaw ba mem bit shuh ban kop sop ïa u hynmen jong me". Bad ka pynbor ia u ba u dei ban pan mab na u Ktiar.

U Bseiñ u sheptieng ioh ba u Ktiar un pynhiar kput ia u. Kumta um banse ban pan mab. Hadien kata ka Ñiangriang ka mana sa ïa u Ktiar ka ong, "Mem bit dait thala lait tang ïa kiba la kam bhah, kata ka dei ka bhah jong me. Ïa ki bym kam bhah mem lah. Lada jia ba mem tieng shuh iano iano, u Pyrthat un sa pom pynïap ïa me".

Naduh kata ka por, u Ktiar um ju nud shuh ban dait thala, lait tang ïa kita kiba la kam bhah bad ha kano kano ka por ba u Ktiar um tieng shuh iano iano, u Pyrthat um ju pep ban pom pyniap ia u khnang ban shngaiñ ka imlang sahlang.



U Myrsiang bad u Khla

Uwei u khla u dem ka leit tuh masi man la ka teng na ki Bhoi (Mikir) Te ynda haba la iai jah masi man la ka por, ki Bhoi ki sei la ki Ksing ki Bom, u Sum u sher, ka Jar ka Myrho ban ia leit kdong ia uta u khla.

U Khla u phet na kawei ka jaka sha kawei pat, hynrei ki Bhoi ki ïai bud dien ia u Khat-duh ha ka jingphet jap, u Khla u lap ia uwei u Karew (U Hynñiew-trep ba sah ha raid Nong-lyngdoh) uba dang kit shi pyrni (Ka pla heh ba kum ka byrni) u kba.

"Phyllиew kloi ia u kba ha madan, lym kumta ngan bam ia me," byrngem u Khla ia uta u briew.

Da ka jingsheptieng, uta u Karew u phyl-liew ia u kba ha madan.

"Peit shane, ngan rung hapoh kane ka pyrni bad men sa teh ia nga hapoh. Lada jia ba wan kylli ki Bhoi men ong ba mem tip, nangta ki tang shu phet men pyllait biang ia nga, lym kumta ngan bam doh ia me," batai u Khla da kaba byrngem artad.

U Karew u pynang la ka pyrni bad u Khla u rung hapoh, hynrei ba duna jingteh, u Karew u ong ia u Khla ban ap shiphang katba u leit pom siej ban khud thri

Katba u Karew u dang pom siej, kyndit u iohsngew kumba don ba khot ia u U Karew u pynshang la ki khmat shane shatai bad u iohi ia u Myrsiang ba u khawoit kti ia u U Karew u leit

"Sngap ia nga khun bynriew," ong u Myrsiang "U Khla u dei u nongtuh, u nong pynjah mynsiem, wat shaniah ia u, un tang shu lait im khiem pep un bam ia phi ruh,

"Na kata ka daw phi dei ban teh skhem bad kyllaiñ thri baroh sawdong ka pyrni, da kynmaw ban da tan pyrkhing bha Lada u Khla un kylli balei phi leh kumta, phin ong ba ioh u hap lada jia ba ki Bhoi kin theh khongpong ïa ka pyrni".

U Karew u khud shibun ki thri bad u teh skhem bha triang ia kata ka pyrni.

"Khih Daloi khih ioh ba dang synjor". Ong u Karew ia u Khla,

U Khla ruh u khih bad pynrit mrong ïa ladé, namar u syier ioh ba ki Bhoi kin theh khongpong shisha ia ka pyrni bad un shah pyniap ei kha-ma kha.

Ynda haba u Khla um sngewlah khih shuh, u bthah da lade hi ïa u Karew ba un teh skhem noh. U Karew u teh skhem bha triang,

U Myrsiang u nang peit syntiat na ka jaka rieh bad haba u iohi ba u Karew u la dep teh, u khawoit kti biang ia u.

U Karew u leit bad u kylli.

"Balei ?"

"Pom dieng tylli shilyngkhot, nangta sa bom shi bom ia u Khla haduh ba un da iap syndon jar, lymkumta un sa bam doh ïa phi tang shu lait," bthah biang u Myrsiang.

U Karew u sngew ia dei bad ka jingaibuit u Myrsiang bad namar u Khla um lait khih shuh, u leit pom da u dieng tylli uba jwat bad eh bha, nangta u leit bom ia kata ka pyrni.

Katba u Karew u nang bom nang tied dim dim dim, u Khla pat napoh pyrni u nang kyrhuh bitar um shi um, um shi um, hynrei la u khih u ksaid katno katno ruh um lah lait satia. Tang shiphang, u Khla u la ïap bad la kheiñ la lwet ka shyieng ka shruh hapoh ka pyrni.

Haba u Myrsiang um ïoh sngew shuh ia ka jingud u Khla, u mih bluit na sañium bad leit sha jan u Karew.

"Ko Karew, haw bom biang" ong u Myrsiang na pajih ban thikna la u Khla u la iap duh ne em.

U Karew u bom biang dim dim dim, hynrei u Khla um khih shuh Nangta u Myrsiang u tur kham hajan, u pynshah la shkor ha ka pyrni bad haba u sngewthuh ba u Khla u la ïap, u sa bthah ia u Karew ban loit noh ia ki jingteh.

Katba u Karew u dang loit ia ki thri, u Myrsiang u nang pyrkhat da kano ka buit yn sam ia ka doh Khla, khnang ba un ioh ka bhah kaba kham bun. Kumta mar shu theh khong pong ia ka pyrni bad hap u Khla ha madan u ong:

"Thep biang noh shwa ïa u kba jong phi ha ka pyrni tang ïa kloi kam."

U Karew ruh khlem poi pyrkhat ia ka buit u Myrsiang u thep ia uta u kba hapoh pyrni.

"Phi bam doh khla Karew?" kylli u Myrsiang ïa u Karew uba dang thep kba.

"Bam," jubab u Karew.

"Te kumno ngin ïa leh?" twad buit u Myrsiang.

"Ngi ïa sam mar shiteng kein," jubab u Karew

"Phi dang lah bi ban kit lang bad u kba?"

"Wow ym lah sa ïa ka doh te phi," jubab sarong u Karew. Ap ngan tang dep teh shwa ia u kba me," bteng u Karew bad mar ia dep teh u shim la ka wait bad ot ia ka doh khla mar shiteng bhut.

U myrsiang uba la pyrkhat lypa aiu kan jia ; u kren sbun ia u Karew

"Ot ot tam sha phi sieh, kit kat kaba phi lah".

U Karew u tynrong ia ka doh halor ka pyrni, nangta u pyrshang kit, hynrei um lah eng shuh ba la khia lypa u kba. Kumta u hap ban ot shi ot ia kata ka doh, khatduh u kit tang ar tylli ki lbong, kata ruh u da ieng kyrshan khohsiew jubor.

"Kit kat kaba phi lah, kit ba phin ïoh bam taïew," la nang kren sbun u Myrsiang da kaba pyntynrong sa khyndiat ka doh, namar u ithuh shai ba u Karew um lah kit shuh,

"Katne la dap," jubab sngewrem u Karew ; namar u sngewthuh ba u la shu kum kren khlaiñ palat, u da ïaid noh la ka lynti bad la ka ryndang ba la kynriang.

Tang shu leit u Karew, u Myrsiang u bam shngiam rai ia kata ka doh khla kaba la jem bad lkhai da ka jingtied u Karew.



U Myrsiang bad u Blir

Ha ka sngi ba long ka Iewluri lura, baroh ki mrad ki mreng ki leit ban ia siew ia tda ia die ïa thied ia la ki jong ki jingdie jingthied.

Ha shiteng lynti, u Myrsiang u lap ia u Blir (crocodile) uba kit shikhoh ka jingkit.

"Ko Blir, phi kit aiu?" kylli u Myrsiang.

"Nga kit soh mrit," jubab u Blir

"O! nga rub nga kit soh mrit," ong u Myrsiang bad baroh arngut ki ia iaid lang sha ïew "Kumno Blir lada ngi ia teh myrlem noh (ïa teh lok) bad ia am dor ia u soh mrit jong ngi tang kham ia ioh nong," tyrwa u Myrsiang.

"Kata te kaba da bha shisha, sngewtynnad ban ia kynduh para ba la ia sngewthuh jingmut," jubab u Blir.

'Kata ngin ïa teh myrlem noh ho?" pynthikna u Myrsiang

U Blir u mynjur ia ka jingtyrwa jong u Myrsiang bad ha kata ka sngi baroh arngut ki la ïoh nong bha na uta u soh mrit ba ki die amdor.

Ha kawei pat ka sngi iew, U Myrsiang u kit biang sa shikhoh u soh mrit, hynrei ha kata ka sngi, u Nongthied sohmrit u khmiot dor kylla haduh ba u Myrsiang u sngew kum ban jaw ummat.

"Wow I-tang ka bai kheit bei kit ruh ym mih shuh, yn nai da kheiñ sa ka bai sohmrit," pyrkhat u Myrsiang, bad um pyllait satia ña ka dor kaba tad.

Ynda palat shiteng sngi, u Myrsiang u khuslai jingmut bym don ba treh thied ia u sohmrit jong u, kumta tang ban ioh thied hait thied sker (thied mluh thied ktung) u die la ka die tad dor noh.

"Ade la bha bok palat eh u Blir ba u khlem wan die sohmrit mynta ka iew," pyrkhat u Myrsiang kaiba u dang leit phai sha iing.

Kumno re kumno leit jia ryngkhat ba u Myrsiang u ia kynduh Ia u Blir ha kawei ka lad rud wah, hangta u Myrsiang u iathuh ia ka jinghiar dor kynsan u sohmrit ba kata ka iew.

"Shish me Myrsiang, ka jingioh nong jong nga na u sohmrit ba nga die mynshem taiew te kaba palat hi keiñ Me tip balei ? .... Nga la thep hapoh da ka eit masi bad lape sohmrit tang na jrong," kren kop u Blir.

Hangta u Myrsiang u sngewthuh balei u nongthied sohmrit u khniot dor ia u sohmrit jong u.

"Te Balei keiñ Blir phi leh kumta ?" kylli u Myrsiang, "Phim iohi ba ka jingleh jong phi ka pyniap iew ia nga ?".

U Blir ha ka jaka ban sngewrem ia la ka jingleh, u sdang pynban sa ka kop sop ia la ka buit bad jingstad khaii jong u haduh ba u Myrsiang u sngewbitar bad sat hi sia. Jar la katta um pynpaw eiei, u khot bam ja sngewbha pynban ia u

"Kata phin wan em myrlem ?" kylli u Myrsiang.

"Wa ! ym wan balei phi myrlem. Ka rukom hi te, tan ia khot bam sngewbha haba iateh myrlem myrjah," batai batip u Blir.

"Kata lano phin wan myrlem ?" kylli pynthikna u Myrsiang.

"La shai janmiet ngan sa poi khlem pep," jubab phuhmut u Blir bad ki sa ia lad noh la ka lynti lynti

Ha ka step kaba bud, dang step phyrngab u Myrsiang u leit sha iew, u da khar ia ki sla ki phlang ki kynbat, ki thied dieng thied siej kat kiba u ioh, bad u kit ia ki sha la iing.

Mar ia poi ha iing, u phriang ia kita ki sla ki kynbat, ki thied dieng thied siej, u da shaiñ da khleh bad buh iaki lynnong lynnong, nangta u dung sa ka snep dieng bad ap ia ka jingwan jong u Blir.

U Blir um poi pyrkhat ba ka jingkhot bam ja u Myrsiang ka da don la ka jingmut Kumta kumba u ju leh, u iaid pynat shadem da kaba rwai ba siaw sngewbha arted lynti.

Naduh jngai, u Myrsiang u sngewthuh ba u Blir u la wan Kumta u phai da ka met sha ka jingkhang ïing, u antad kat ban poi u Blir ha jingkhang bad u leh bun kam ha kaba khleh ia kita ki jnit ki jnat la kum u nongai dawai ba stad,

U Blir u shu peit lyngngoh ia ka jingbunkam u Myrsiang, um tip ba kata ka dei ka buit Myrsiang. Shiphang hadien ba u ieng peitkai kumta, u Myrsiang u phai sha u da kaba leh lyngngoh la kum bym iohi ne tip ba u Blir u la poi.

"O myrlem, phi la da poi?" leh myn kylli u Myrsiang. "Shong shong sieh shiphang, ngan pynbiang sa kane kawei kaba nga la kular ia u Syiem." U da khleh pynstet ia kita ki kynbat.

"Khlem pep kane ka dawai kan pynkmen ia u Syiem," kren u Myrsiang ha lade hi da ka sur kaba u Blir un iohsngew.

U Blir u shu peit biej ia ka jingstet ka kti ka kjat jong u Myrsiang katba u khleh ia kata ka dawai. "U myrlem Myrsiang te u dei uba stad ai dawai shisha," pyrkhat u Blir.

"Ka jingioh nong kat ka kam ai dawai te kaba palat phi myrlem," ong u Myrsiang, "Katta ruh ngam ju oh dor, tang kaba ai burom ki lok ruh ka palat ïa kaba die jingdie ha iew".

"O! phi ong kumta," jubab lyngngoh u Blir.

Tang dep khleh dawai, u Myrsiang u sei ka bam ka dih kaba bang ba thiang ban pynpaw ba u bha ka kamai ka jih, bad baroh arngut ki ia shong bam lang Katba dang iabam, u Myrsiang u ialap khana ba u dang dei ban khleh bun jaid dawai sa na ka bynta kiwei pat ki lok jong u,

Ki kyntien bad jingleh jingkam u Myrsiang ki pynlong ia u Blir ban kwah nang ai dawai lem. Kumta u Blir u kyrpad ia u Myrsiang ban hikai khleh dawai lem ia u de

"Ym long phi myrlem, phi te phi la iaw palat ka jingmut jingpyrkhat, bad kan shim por eh ia phi," ong u Myrsiang "Hynrei jait ba la iateh myrlem myrjah, te to pnab noh da u khun jong phi ban sah bad nga kumba hynriew bnai eiei, khnang ba ngan ioh hikai ia u" Bad u iathuh khyllew shaphang u khun la jong ba u la stad bha ha ka kam ai dawai wat la u dang khynnah.

"A myrlem, kwah te nga da kwah shisha ban phah ia la u khun, hynrei ngam kot bor ban siew ia ka jinglut jingsep," la kren bynniaw u Blir.

U Myrsiang u sngewthuh ba u Blir u la ngat ha ka shrip, kumta u bah khlieh ia baroh ka jinglut jingsep, u da kular ruh ban ai shuti shisien shitaiew ia u khun jong u ban leit kai sha la iing,

U Blir u sngewkmen shibun ba u Myrśiang u kular ban hikai ia u khun jong u, kumta ha ka sngi kaba bud, u Blir u leit on ïa u khun jong u sha ïing jong u Myrsiang.

Shitaïew hadien, u khun jong u Blir um poi ïing, kumta ha ka sngi ïew, u Blir u leit kylli na u Myrsiang shaphang la u khun

"O myrlem, u khun jong phi te uba stad bha," ong u Myrsiang. "Ka jingminot jong u ban lum ban wad ia ki kynbat dawai ka pynbun kam ia u, hynrei nga ngeit ba un sa poi sha ïing jong phi la shem taïew "

U Blir u sngewkmen ban ïoh khubor shaphang la u khun bad hadien ba u ai khubleí sngew nguh ïa u Myrsiang, u leit noh sha la iing

Ynda la poi ka taiew baar, u Blir u la khmih lynti ba u khun jong u un poi iing, hynrei em, um poi satia 'Imat u khun jong nga u dang bun kam eh ka wad thied dieng wad kynbat ade" pyrkhat u Blir da kaba kyrmen ba u khun jong u un sa poi ha ka taiew kaba lai.

Hynrei ynda poi ka taiew kaba lai ruh, u khun jong u Blir um poi iing satia, kumta ha ka sngi iew, u Blir u leit ia kynduh biang ïa u Myrsiang.

"Nga imat u khun jong phi um kwah wan ïing shuh phi myrlem, lehse phin da phah shaw noh da u para jong u te lehse un sa wan," ong u Myrsiang.

Kumta ha ka sngi kaba bud, u Blir u phah da u khun baar jong u ban leit shaw ia ia u hynmen na iing jong u Myrsiang. Hynrei uta ruh um wan phai iing shuh.

Lai sngi hadien, u Blir u phah ktien sha u Myrsiang ba un wan shaw hi noh, hynrei u Myrsiang u bthah ktien kylla ba um donkam ban wan, namar u khun jong u u dang ialam kai ia ki sha ka shnong kaba jngai.

U Blir um ngeit bad u bthah ktien biang ba un wan la ka wan peit hi da lade.

Ha ka sngi kaba u Blir u poi sha iing jong u Myrsiang, u khun u Myrsiang um don ha iing namar u Myrsiang u la buhrieh lypa ia u.

"O myrlem nga la ong wat wan ruh, phi wan la ka wan. Ki khun jong phi ki dang ia leit bad u khun jong nga ban hikai shna dawai sha ka ri kaba jngai bha," ong u Myrsiang.

U Blir um ngeit, u sdang suba sniew ia u Myrsiang bad u bniah ia ka kyrteng jong ka ri sha kaba ki khun jong u ki leit, khnang ba un ioh leit wad ia ki.

Ding ding dang dang, U Myrsiang um iathuh, u leh dom pynban.

"Khei leit noh myrlem, kh e, kin tang wan phai ngan sa phah noh ia ki," ong u Myrsiang. 'Wei phim shaniah ia nga u paralok te nga ruh ngan ym shah shuh hi ia ki khun jong phi ba kin dang sah hangne."

Dá ka jingsngewsih u Blir u mih na iing jong u Myrsiang, hynrei um leit sha la iing, u sdang ban kylli pyrthew na ka shnong u Myrsiang shaphang ki khun jong u. Katba u dang leit kumne kyndit u Tohi ia ki shyieng ki shruh harud sañium Hangta u peit bad bishar bniah ia kita ki shyieng bad ithuh ba ki dei ki shyieng jong ki khun jong u.

"Khun ka ban shoh ka ngoh, pleng u Myrsiang u la bam doh ia ki khun jong nga," kren bitar u Blir ha la marwei bad sia u leit biang sha iing u Myrsiang

"Kitai ki shyieng hangtei ki dei ki shyieng jong ki khun jong nga Pleng me la pyniap bad bam doh ia ki mo," byrthen u Blir da kaba ap khit na jingkhang.

"Me biej, hynrei me sngew stad," ai nia kylliang u Myrsiang. "Me kynmaw kumno me die soh mrit. Kumno me sarong ba me ioh nong? Kumno ka jingleh jong me ka pynduh ja ia nga? Mynta kumba ka jingleh jong me ka thew pyniap suki ia nga bad ia u khun jong nga," bteng u Myrsiang, "Nga ruh nga la ioh la ka kpot da kaba pyniap kylliang ia ki khun jong me bad nga pynshisha ba me dei tang u biej uba sngew stad"

Tik khie saw kpong u Blir. "Katne me nud ban leh ia nga? Ngan ïaleh bad me da ka thma," ong u Blir "lada lah ma me men bam shngiam ia ka doh jong nga, lada lah ma nga ngan bam shngiam la ka doh jong me."

"Smai shwa ban ïaleh," kem ktien kyrkieh u Myrsiang ba u la ithuh ba u Blir u thmu ban trei noh bad um i don lad ban ioh phet. "Smai ha kane ka ding ba ha kane ka jingïaleh, la ngi ïa poi ha kano kano ka jaka ruh ngin ym bit ban kylla dien trai lymda ïa iap shiliang shiliang."

Da ka jingbitar, u Blir u rung kluk hapoh jing bad smai ha ka ding Mar ïa smai, mar ïa sied artad trait ha u Myrsiang Hynrei u Myrsiang uba la ap lypa ïa ka kabu ban ioh phet, u kynthih kynsan poiñ shabar ha sawa ban ioh kynrup u Blir.

U Blir um aili, sia u beh thong bad namar ha kata ka por u dang stet mareh bad khlaiñ bun shah ban ïa u Myrsiang. Tang shiphang u la jan iap, katba u Myrsiang bapli pat u la thait bad sei thylliej hop hop.

"Kane te ka ban ïap," pyrkhat u Myrsiang bad u kiew joit halor u lum kynthong. U da sangeh tden la kum ban ïa kynrup bad u ong:

"Blir, men ym lap ïa nga, khlaiñ palat ma nga ban ïa me, lada me kwah ban ioh ïa nga, khie ap lypa hangthie ha tuwah, (them ruh wah) namar ym lait lynti bad ïaid sha khmat lait na ka thie ka tuwah."

U Blir u peit ïa ka lynti bad u ithuh bym don lynti shisha nangno nangno ruh ban ïaid sha khmat lait na kata ka tuwah, kumta thiaw u śuh sha kata ka jaka ban ap thap ïa u Myrsiang.

Mar ïa phet u Blir, u Myrsiang u ïoh ban shongthait bajrong jong u lum kynthong haduh ba un da sngew ïoh bor bad sngew khiaiñ biang. Nangta suki jai da kaba husiar bha u biar sha tuwah.

Naduh jngai u Myrsiang u pyrta, Ko tuwah tuwah, lait lynti ba ngan iaid nangto?

Jlam jlam ym don ba jubab U Myrsiang u nang tur suki suki sha ka tuwah, nangta u pyrta biang. "Ko tuwah tuwah, lait lynti ba ngan iaid nang tur suki suki sha tuwah.

Ynda poi hajan, u Myrsiang u leh lyngngoh bad u kren jam marwei.

"Man ka sngi nga iaid nangne nga, pyrta 'Tuwah tuwah, lait lynti ba ngan iaid?' Phi jubab: 'Long . . long' mynta pat phi sngap jlam jlam Balei? la ap u Blir ne?"

U Blir uba la rieh lypa harud wah, u mih noh bluit haba paw, namar u tharai ba u Myrsiang u la tip bad rieh hangta.

Thiaw rynsied u Myrsiang bad u lait sha shiliang ka wah. Mar bud sia thwait u Blir na tdong na tdong, hynrei ïa shi thait hi sting palat u Myrsiang bad tang shiphang u la poi sha kliar jong uwei pat u lum kynthong Hangta u dem sei thylliej biang hop hop ba la thait palat.

Shen poi u Blir hajan khlieh lum, joit ieng u Myrsiang kum uba ap khnang ia u Blir bad da kaba sei lut la ka bor baroh u ieng kum u ban ïaleh bad u ong.

"Mem lap ia nga. Peit ka thie ka jingkieng hangthie ha trai lum, me iohi ? Lada me kwah ban ioh ia nga khie ap hangthie, namar ym don lynti shuh ban ia d nawei pat".

U Blir u iohi ba don kawei ka wahbah bad kawei ka jingkieng iaid nalor jong ka, u iohi ruh bym don lynti shuh na ka bynta u Myrsiang ban phet sha khmat, lait tang lyngba kata ka jingkieng. Kumta ban ym tnait than ka beh, u hiar noh ban ap thap ha kata ka jingkieng.

Mar a hiar u Blir, u Myrsiang u thiah lytar bym don bor shuh Hadien shiphang u sdang ban pyrkhat ïa ka jingbiej jong u Blir. Shisien pyrkhat u sngew sammut, namar khlem pep u Blir u la kham sian mynta.

Ynda haba la jah thait, jai u par sympieh da ka snier haduh ban da poi ha jan jingkieng bad pyrta kynsan :

"Ko dingpun, dingpun, long ban ïaid lynti?"
Jlam jlam, ym don ba jubab.

"Ko dingpun dingpun, long ban iaid ?" pyrta biang u Myrsiang da kaba pynshang bha ia ki khmat shane shatai.

Jlam jlam, ym don ba jubab.

Lai sien lai wat pyrta u Myrsiang bad haba ym don ba jubab, u Myrsiang u leh mynleh kumba la sngewthuh bad u kren jam.

"O ! phi ong la ap u B'ir, pleng, barabor phi ju ong ale . . . . ale, mynta pat phi sngap jlam jlam bad shu pasiaw lyngba ka lyer ba la ap u Blir mo. Shish uto ? yng huh, um lah ban ïohi ia nga, nga la ïohi te".

Bluit mih biang u Blir da ka jingbitar shla bad beh thong ia u Myrsiang Wiaw suh u Myrsiang arted arted kata ka wah, katba u Blir pat thrait thrait u thom na tdong na tdong haba jan ioh jan ioh.

U Myrsiang um sngew donbor snuh. Hamar kata ka por u Blir u sied kynsan thrait bad kynrup puk ha doh, wak la phai syndet u Myrsiang bad u ioh lad artad ban suh wiaw sha shiliang ka jingkieng.

Haba u Blir um ioh kynrup, u leh mynleh kum u bym lah ban phai kynsan bad u her beit sha khmat, u da noh pum hapoh um bad peit siar artad ïa u Myrsiang uba phet sha shiliang wah lyngba ka dingpun.

"Shuh snwa, mynta ngan leh noh da ka buit, ngan ym pyndonkam snuh da ka bor." pyrkhat u Blir bad u suh khlieh jar shapoh um.

Kata ka wah, dei kaba u u Blir u tip bha, namar bunsien u juh leit jngi sngewbha ha ka Kumta napoh um u jngi beit sha ka jaka kaba ki mrad ki ju wan dih um.

U Myrsiang um tip eiei ba u Blir u khlem beh shuh ia u na ryngkew, u dang phet hi shaid shaid sha khmat sha khmat haduh ban da thait hop hop Ynda haba um sngewdonbor shuh, u phai dien, hynrei um iohi dak eiei ia u Blir Kumta u hiar beit beit sha wah ban dih um bad shongthait shipor arpor.

U Blir u shu syntiat na um na um shano ka liang ba u Myrsiang u phet Haba u iohi ba u Myrsiang u hiar dih um, u ngam biang jar shapoh um bad u pynshah bha la ka shkor. Hadien shiphang u sngew kumba don mano re ba jliah um jliap jliap na sharum jong ka wah Kumta jai u jngi napoh um poh um sha ka liang ba wan ka jingsawa, u da thmu ban ioh bat ia u Myrsiang.

Katba u Myrsiang u dang jliah um bha liap liap liap, tden don ba bat kynsan ia u thylliej jong u. Hangta u sngewthuh shisyndon ba la dei u Blir bad shwa ba u Blir un ioh mih ryngkew, u Myrsiang u lada kyntiet jam:

"Shish mano ba bat ia ka siang ja jong nga, me kwah shim te shim me, ngan leh aiu sa ka siang ja, ngan shna da kawei rub long hi".

Napoh um u Blir u nang mut ba dei sh'sha tang ka siang ja bad dak u pyllait kynsan Mar ia lait, u Myrsiang u bynthiew bad kynphuit ia u Blir.

"Phuit ka biej, me la ioh bat ia u thylliej ruh me dang pyllait, ew ka stad biej kum me ruh don ei." U da suh biang ar kjat thiaw.

Ka jingbitar u Blir ka la kiew syndon ha shynrong khlieh ba u sngewthuh ba u la shah pynbiej ha u Myrsiang bad mar ia mih na um, u sdang biang ban beh thong da kaba thom na phang lin khlem da kheiñ shuh ia lade.

Ha kata ka jingiabeh thong, tang shiphang u Myrsiang um don bor shuh bad u leit buh rieh ia lade lyter ha u synrum rud wah.

Ngong lap u Blir, "Hm, mynta ngan bam shngiam ia me khun ka pohrati, ngan bam shngiam kumba me la bam shngaim ia ki khun jong nga," byrngem u Blir da kaba peit lyngngoh balei u Myrsiang u bsuh ia lade hapoh u skum.

"Bam me, me dei bok hi ban bam, hynrei lada me kwah bam shngiam te kynton synrum shuh shuh halor ka met jong nga, nangta sa thang da ka ding, kata te me bam shngiam da shisha," ong u Myrsiang.

Haba u Blir u peit bniah bha ia u Myrsiang, u ithuh ba u Myrsiang um lah phet shuh, u la thait palat bad sei tyrtho. Kumta u lum synrum bad kynton shaid shaid halor ka met u Myrsiang.

U Myrsiang um khih um ksar namar u tlot palat, jar la kata u ong:
"Tynrong kham bun ngan tang ih bha."

U Blir ruh u tynrong shi tynrong synrum haduh ba u Myrsiang u la sngew khia hi jun.

" O Myrlem myrlem," pyrta rit sur u Myrsiang
"Oi!" thie sarong u Blir

"Thang noh la biang," ong u Myrsiang.

U Blir u ai ding ia u synrum bad la lynguh puk kata ka jaka da ka tdem ding, Hamar ba lynguh tdem bha, u Blir u ioh sngew ia ka jinglyniar u Myrsiang. "Hua. . Hua. . . hua. . . hua. . . . hua. . . . hua. . . . .," bad kynjah artad jar.
Katba ka lyer ka beh bad pynshad ia ka tdem, u Blir u kyrkok ia u u Myrsiang.

"Shem pha, mynta te ngan bam shngiam ia pha, hm, pha bam ia ki khun jong nga ? katto te pha la kut ka sngi."
Shen u synrum u ing lut phoin bad u Blir u ktait ia ki rnga ban ioh bam doh Myrsiang Kyndit u ioh sngew ia ka sur na shrhang wah.

"Phi wad aiu myrlem?"

Mar kumta u Blir u iohi ia u Myrsiang sha shiliang wah, marwei um lah sngewthuh kumno u Myrsiang u lait.

"Are! me la t kumno?" u kylli lyngngoh.

"Te phi myrlem," ong u Myrsiang, "Mynta te nga la nang khlaiñ nang khlaiñ. Peit peit shane," bad u Myrsiang u pynmih la ki ksah kti ksah ibong, u da kynthih da mastieh, da jyllud la ka met ka phad kum uba khlaiñ shisha

"Tang shu ai ding ma phi long kumba phrang ia u nar," la nang shalai u Myrsiang "mynta te la kylla isbad Shish, mynta te nga sngew poh ban ïa leh bad phi wat la phi tim phi tla ia nga.

"Mynta te la phi kwah bam ia nga ruh phim lah shuh," la nang bteng u Myrsiang bad sdang ban phn eng la ka shangkhawich "Ka bha ba phin phrang shwa ia lade bad ynda phi la sngew khlaiñ te nga kloi ban ïaleh biang, lym kumta nga sngew poh ban ïaleh bad phi khamtam ba la iateh myrlem."

U Blir u sngew lyngngoh hi ngaiñ ia ki kyntien rangbah u Myrsiang bad katba u nang peit ia u, u da i khlaiñ shisha, hynrei um tip ba Myrsiang u la par sor sor sha shilliang wah ha ka por ba dang lynguh tdem

bha puk. Ym tang katta, u Myrsiang u la loh por ban dih um bad dem jah thait katba u Blir u dang ap bad peit sah ïa ka ding ba klang.

Katba u Blir u dang ieng pyrkhat. u Myrsiang u pyrta biang ia u Blir "O myrlem. lada me kwah bam shisha ïa nga, me dei ban phrang shwa ia lade. Nga da sngewrem ia la ka jingleh bad nga kwah ban shah bam noh, Ka hok ka jong me ba men bam noh ia nga, namar nga la kum bam shngaim ia ki khun jong me, hynrei la nga mon ban ai bam ha me, men ym lah ban bam ïa nga lymda me phrang shwa ia lade".

"To kata ngan phrang ia lade, me treh ban pynaï ding lem ?" kylli u Blir.

"Wa ! la u myrlem te, kumno ngan ym treh ïarap Lum lum synrum ha katai ka taphah maw," la bthah u Myrsiang ïa u Blir, u da kdew artat ïa ka jaka kaba u Blir un ym lait phet lada ai ding. U Blir ruh mardor u lum synrum ban phrang ïa lade.

"Kat nang bun synrum nang bun diengiap, katta phin nang khlain," batai pynroh u Myrsiang.

Ynda haba u Blir u la lum bun bah ka diengïap bad u synrum, u Myrsiang u pyrta bad ong, "La biang myrlem : la biang, mynta to rung noh hapoh bad phai khmat sha ka taphah mawsiang," U Blir u leh thik kumba la bthah

u Myrsiang. Ynda haba u la rung hapoh synrum, u Myrsiang u sa leit shajan bad u bthah ïa u Blir. "Dem dem myrlem, ngan tynrong diengïap shuh" U Blir ruh u dem bha katba u Myrsiang u nang tynrong bad buh bha ia ki diengïap khnang ba u Blir un ym lait. Nangta u sa khreh ai ding da kaba ong artad. "Ngam banse ban pynai ding lem jait ba la ia teh myrlem myrjah."

U Myrsiang u ai ding kloi kloi na baroh ki liang kiba u i suba ioh u Blir un lait. Tang shiphang, bur la leng k'ang ka ding. U Blir u sngew la khluid hi lajñ, hynrei u kan sia. Shen um sngew lah shah shuh bad u lynniar radtah radsan "Ïarap myrlem, wow rap rap nga la iap, nga la iap" U da ksaid kyrthat tyngeh shane shatai ban lait na kata ka ding.

"Shem pha, pha ong kat uba lah un bam, mynta ngan bam shngiam," la byrngem u Myrsiang, katba ka ding ka thang ïap a u Blir Da kane ka buit u Myrsiang u ïoh bam doh syndon ia u Blir.



Ka Bor Ki JHA

Ha ki them Ri-bhoi dang don bun ngut ki Jha le ki Stad kiba lah ban sumar bad pynkoit ia kino kino ki jait jingpang, lait noh ka jingpang Niangsarang ne pang Nianglyngkut. Lada jia ba dei ka jingpang snieh doh, kine Jha ki ithuh tang marsyn peit ba dei u jait khniang aiu uba rap ha ki nongpang Lada jia pat ba dei ka jingpang kaba shapoh snieh doh, ki Jha ki ju luh ju khan khnang ban tip ia ka jait jingpang jingshitom kaba don ne rap ha ki nongpang

Ka rukom luh rukom khan bad ka rukom sumar ia ki jingpang jingshitom ki don bun jait, pynban bun na ngi ngin lyngngoh kumno kine ki Jha ki loh ban pyn bha pynkoit. Ka daw bah ka long ba la ai niam bad pynkup bor ha ki da ki Jha ba la ioh niam na kiwei pat ki para Jha. Ban ioh niam bad ioh bor, nyngkong eh dei ban ia bud ia synran ïa u Jha khnang ban dup ioh jinghikai. Ynda la biang ka jingtip jingnang, dei ban kyrpad ïa uta u Jha ban ai niam khnang ba un lah ban ïoh ia ka bor jong ki. U Jha pat lada u sngew shaniah un pynlong Ar-jha ïa uta u nong kyrpad, kata un sa phah ia u ban ban long kum u nongiarap pynkhreh ne pynbiang ha ki kam luh kam khan ne ha ka niam ka rukom, lane ha kaba pynkhreh ia ki tiar ki tar kiba ïa dei bad ki jingsumar jong u Jha. Ynda la tbit bha ha ka kam kum u Ar-jha,

u Jha un sa pan hukum na ka B'ei ka Synshar la ka mynjur ne em ban ai niam ha uta u Ar-jha Lada. jia ba kam mynjur, um lah satia ban ai niam bad pynkup bor. Lada jia pat ha kamynjur bad ai hukum, u Jha un sa ai niam bad pynkup bor bad uta u Ar-jha un kylla long u Jha bathymmai.

Ynda la ai niam bad pynkup bor, u Jha u sa hikai bad iathuh ia ka kyrteng jong *ka Blei, ka Synshar, u Blei ja, u Biskorom ka Kamew, ka um. ka Lyer, ka Ding, ka Umphniang, u Maw, ka Wah, u Tyndep, u Traw ki Bsein, ki Khniang, ka Taro, ka Lyngkhuh, ki Laiphew khat khyndai ksuid, ka Behali ap lynti* bad kiwei kiwei kat kiba u sngewbit sngewmon, namar baroh kiba don hajrong ha tbian ki don la ka kyrteng,, Kawei na ki jingkhraw nam u Stad ne JHA ka shong eh ha ka jinglah jong u ban tip bun ki kyrteng. Ha kaba ia dei bad kine ki kyrteng, yn sa thoh bniah ha kawei pat ka kot. Ha kane ka sien, ngan shu ai ne iathuh ha phi tang ia ki ar tylli ki Parom kiba ia dei bad (i) Ki Laiphew khat khyndai (30/19) khniang bad ka (ii) Behali ap lynti.

Ha kaba ia dei bad kine ar tylli ki Parom ngin shem bad lap ia ka jingsma dkhar ba kumno re. Ka daw ka long ba ki Hynñiewtrep jong ngi kiba sah kharstam ha ki thaiñ Bnoi lane ha ki thaiñ ba ia khap bad ki dkhar ba laiphew jait, ki hap bun ia leh pyrshah ia bun jait ki

jingsniew lane jingleh myntor kiba ki dkhar ki ju leh ne pyndonkam pyrshah ia ki, Kumta da ka jingtrei shitom ba bar rukom, ki la tip bad nang kat haduh ba ki dkhar ki tieng kylla ia ki Jha ne stad Hynñiewtrep.

(1) KI LAIPHEW KHAT KHYNDAI KHNIANG

U Maharajari dei u syiem sarong u bym don jingsang ban leh ia kano kano ka kam tang ban biang la ka met Nyngkong u shim tnga ia ka Basakongri namar ka long kaba riewspah bad ynda la ioh bun phew ngut ki khun, u shim tnga sa ia ka Basahuri kaba dei ka hynmen trai jong ka Basakongri.

Ka Basahuri kam don khun kam don spah don hajar, kam don bam don dih, kam don wat tang ka um sum um sait, Kumta u Mahajari um ioh bam ioh din, um ioh um sum um sait' Bai," pan jingmut u Maharajari na ka Basahuri. 'Haba katne nga duh umbam umdih, um sum um sait, kumno ko leh nga"?

Ka Basahuri ka kham sniew ban ia u Maharajari. Kumta ka siar buit bad pyni jingmut ia u kumno un leh khnang ban ion ia ka spah ka hajar, ka bam ka dih, ka um sum um sait bad baroh ka jingdon jingem jong ka Basakongri. U Maharajari u sngew dei ia ka jingpyni jingmut jong ka Basahuri bad u lum ia ka dorbar. Ha kata ka dorbar u Maharajari u ong.

"Ka khun ka hajar, phi kiba hap ha ka shadem jong nga, to wan ai ka khajna. Ko spah ko hajar to ïa wan ban pyndonkam ma nga u syiem." Nangta u sngap jar bad u peit bniah la ka Basakongri ka poi dorbar ne em, namar u la t p ba kam lah shuh ban poi dorbar ba ka la pohbah. Ynda u la peit bniah u shem ba ki la ïa poi lut baroh lait noh ka Basakongri. Kumta u leh myn kylli.

"Phi la ia wan dorbar ba hukum u syiem jong phi, hato phi la ia wan lut"?

"Ngi la ia wan lut" Jubab ki paidbah.

"To kata, baba phi la ia wan lut baroh, to ïa tih noh kawei ka thliew" U hukum ia ki.

"Phi mut ban leh uiu?" kylli ki paidbah.

"Ïa tih shwa, ngan sa batai ynda phi la ia dep" U jubab.

Kumta ki paidbah ki ia tih ia ka ka thliew kat kum ka hukum u Maharajari Ynda ki la dep tih, u Maharajari u kylli biang sa shisien. "Hato phi la ia wan dorbar lut shisha?"

"Hooid," jubab biang ki paidbah.

"Da ia peit bha," u hukum ia ki.

Ki paidbah ki ia peit ia khmih bha kumba

la hukum u Maharajari bad ki shem ba ka Basakongri ka khlem poi dorbar. Kumta ki iathuh ha u. "Khie leit khot ia ka," hukum u Mahajari Kumta katto katne ngut ki leit sha ling ka Basakongri bad ki hukum ia ka ba ka dei ban wan mardor sha ka dorbar, Ka Basakongri ka kohnguh hukum wat la ka la sdang suhkba, hynrei kam lah ban khreh sted. Kumta ka shim por slem katba kan da dep khreh dep khrum.

Ynda ka dep khreh ka sa leit sha ka dorbar Ynda ka poi, ka iohi ba ki paidbah ki bitar bad lynga ba ki shu ia ap sah ïa ka, hynrei u Maharajari um pynpaw mynsiem bitar eiei bad ynda poi hajan ka th'iew ba u la phah tib, u pashat ia ka shanam ksiar hapoh jong kata ka thliew bad u hukum ia ka u ong :—

"Khie shim, lada pha ioh te pha dei hok ka tnga jong nga. Lada pham ioh te ka mut ba pham dei".

Ka Basakongri kam suba sniew eiei, ka hiar ban shim, Mirsyn hiar hapoh thliew, wut u Maharajari u hukum ia ki briew jong u ban tep im ia ka haduh ryndang bad u hukum ïa la ki paid ba kin ïa pra noh sha la ki jong ki jong ki jaka sah iaka shong khnang ba kan ïap suki Kita ki paidbah ruh ki leh kumba u la hukum ia ki, wat la ki tip ba ka jingbym poi dorbar jong ka Basakongri ka long ba ka la dei ka por ban kha.

"Haduh katne me nud ban leh beiñ ïa nga?" kylli diaw mynsiem ka Basakongri, hynrei u Maharajari um patiaw, u ieh ba kan ïap suki bad u leit kurup lut ïa ka spah ka phew jong ka kumba la ai tuit ka Basahuri. Hapoh thliew ka jingsuh ka trei jubor ïa ka Basakongri bad ka kba ïa u khun ba ka la pun Uta u khun ba la kha hapoh thliew dei u Ñiangsarang (Ñianglyngkut) bad dei ïa ka daw ba la kha ïa u hapoh jong ka thliew ba ki Jha kim lah ban ïoh dawai ban pynkoit ïa kiba pang Ñianglyngkut.

Marsyn dep kha ïa u Ñianglyngkut, ka Basakongri ka sngewthuh ba kan sa ïap noh, hynrei shwa ban dkut mynsiem ka tim ïa u Maharajari bad ki paid jong u, ka da khot kyrteng lut ïa ki Laiphew khat khyndaï ngut ki khun jong ka, ynda ki poi ka hukum ïa ki ka ong. "Me u Mor, me u Khurai, me u Bet, me u Jadi me u Ratin, me u Bangso . . Khie phi Khorbora, Sorbora, Sorkuti, Shirkuti, Hilkuti, Bet. Jadi, Ïadi ..... Khie leit pynhiar kut ïa ka jait ka kynja u Maharajari bad ki paid jong u, khie leit bam duh bam tan".

Hangta ki Laiphew khat khyndaï ngut ki khun jong ka ki jubab lang ki ong, "Kumno ngin lah ban kit ban leh haduh katta?"

Khie leh kumba nga la hukum ïa phi, lada ki ïap ba dei ma phi kin jem kin bha, lada kim ïap kin sintom 'kin ïap." Ka ai

buit ïa ki bad ka dkut myi siem artad Dei naduh katei ka por ba ia ki Laiphew Khat Khyndai ngut ki khun jong ka la tip noh ia ki kum ki Laiphew Khat Khyndai Khñiang.

Ki jba ki batai bad ïathuh ba ha shwa ïa katei ka jingiit, ym pat ju don khñiang jingpang. Ki khñiang jingpang kiba rit ki kham dom ban ïa kiba heh bad u Maharajari, ka Basakongri bad ka Basaburi ki kylla long ki Syiem khñiang kiba shong hapoh um. U Mor u pynprie pynpynhiar kpoh bad u shong ha ki thied ba don ha arliang u budlum. U Khurai u pynpangsuh bad saw snam ka um pynjbieh, U Betjadi u ai ka jingpang lieh u thylliej, teng teng pat saw u thylliej, khamtam ha ki khynnah U Rating u Bangso u thaw jingpang suh kpoh kaba sdang da kaba suh kiaw kiaw ka kpoh. U Khorbora u thaw jingpang ryndang U Mor, u Khurai, u Jadi, u Bet, u Khorbora, u Sorbora bad u Bangso kidei ki hynñiew ngut shipara kiba shong ha ka met briew. Ki shong ha kpoh bad ki lah ban thaw laiphew jait ki jingpang

Ha ka por ba ka Basakongri ka tim bad ka bthah ïa ki laiphew khatkhyndai khñiang ban wat kput na ka bynta ka jingshah lehbeiñ jong ka, uwei u tymmen uba kyrteng u Phiring, u iohsngew lut ia ki kyntien ba ka tim, hynrei ha kata ka por um pat tip ne ithuh ia ki jait kynbat dawai bad um pat ioh bor ioh niam ban pynkoit jingpang U Phiring u dei u briew uba smat bha ban shang lum shang wah

bad tip bba ia ka mariang bad ki mrad ki mreng, bynrei u dei pat uba jaituh ban trei ban ktah. U shong u sah lang bad la ka tnga kaba la wai khun.

Ha kawei ka sngi, u Phiring u ong ïa la tnga ba un leit pom siej sha khlaw ban ioh khud thri bad u bthah ia la ka tnga ban nang shet kpu ba kin ioh ia bam lang ynda wan ma u. Phewse, u shu thok bad sngap siar pynban aiu ka tnga jong u ka trei kam Ka tnga jong u ruh ka leh kumba u la bthah. Ynda la dep shet, ka ñiew ia kita ki kpu bad ka ong " Ngan bam kine saw tylli, un mat bam u Phiring kine bynriew tylli U Phiring u iohsngew lut aiu ka tnga jong u ka ong. Ynda la dei ka por bam, u Phiring u wan sha la ïing bad naduh phyllaw u la pyrta ïa ka tnga bad u iathuh lut ha ka ia ki kyntien ba ka kren bad u ïathuh ki jait kpu aiu ka la shet ba kin ïa bam Ka tnga jong u ka lyngngoh ngaiñ kumno u tip lut ïa kiei kiei baroh. Ha lade ka tharai ba u la ïoh jingstad bad ka sdang ban pynbna ha ki shnong ki thaw ba u tnga jong ka dei u Jha ba la ioh sap phylla.

Shitaiew hadien ba la phriang ka nam jong u Phiring, la jah ka masi jong ka tymmen Byndi haduh lai sngi lai miet. Kumta ka tymmen Byndi ka leit phah peit ha ki Jha, bynrei kat shaba ka leit ruh ym don uba lah ban ïathuh ne batai sha-o ka poi kata ka masi. Khatduh ka leit poi sha u Phiring. Une u leh

myn luh myn kban bad u iathuh ba ka masi ba la jah ka don ha trai u dieng Sharyntoh, halor jong u lum uba don shaphang sepngi na ling jong ka bad u bthah ia ka tymmen Byndi ban leit wad sha kata ka jaka. Ka tymmen Byndi ka leit wad kumba la bthah u Phiring bad da ka jingkmen ka lap shisha ïa la ka jong ka masi kumba la batai u Phiring. Kam bna eiei ba u Phiring kum u briew uba smat ka shang khlaw shang btap, u la da lap bad iohi lypa ba ka masi ka don ha katei ka jaka

Nangta pat la jah sa ka blang kmie jong u Maharajari Kumta ki br ew jong u ki wad ki thud lai sngi lynter khlem da shem satia. U Maharajari u la bna ia ka sap jingstad jong u Phiring Kumta u thong spah ïa u lada u lah ban iathuh shano ka blang kmie jong u ka don, U Phiring u leh myn shat myn kheiñ bad u ong "Ka blang kmie ka la kha khun ar tylli, iwei iba lieh bad iwei iba thoh skei." Nangta u sa batai ha kano ka jaka ba kin lap ïa kata ka blang kmie Ki briew u Mahajari ki leit wad bad ki lap thik kumba la batai u Phiring. Ha kane ka sien ruh ym don ba tip ba u Phiring u la tip bad ïohi lypa, namar u don ka sap iohsngew ba phylla bad Marsyn ïohsngew ia ka jingpah blang, u la da leit peit lypa.

Kitei ki jingjia ki pynpaw nam ïa u Phiring bad ki briew ki nam ia u kum u Syng-

khajha. Pynban la u Phiring u stad katta, hynrei um lah satia ban khang lad ia ka jingjah sakma jong ki jingri jingdup. Kumta la jah biang sa ka sniang kmie jong ka tymmen Sangngi. Kane ruh ka leit wad kylleng, hynrei kam shem satia. Khatduh ma ka ruh ka hap ban leit kylli na u Phiring. Ia ka tymmen Sangngi ruh u Phiring a leh mynluh mynkhan, Phewse u la lap lvpa ba ka sniang ka kha khun bad u ong. "Ka sniang kmie jong pha ka la kha khun ha trai siej. Ka kha saw tylli kiba tlem bad iwei iba thoh" Bad u batai artad ia ka jaka ba kha khun kata ka sniang kmie. Ka tymmen Sangngi ka leit wad na ka jaka ba batai u Phiring bad ka lap thik kumba u la ïathuh ia ka,

Kawei na ki khun kynthei jong ka Bei Synshar kaba kyrteng ka Sina ka pang jur la khatar snem kynthih Kumta ka Bei Synshar ka iai wad Jha uwei hadien uwei pat, hynrei la palat khatar ngut ki Jha ruh ym don ba lah ban pynkoit ia ka. Ka jingpang ka nang jur nang jur bad ka Sina kam la t kren shuh Ka shu thiah khlem khih khlem ksar, thik kum kaba la ïap. Ynda la jia haduh katne ïa ka khun jong ka, ka Bei Synshar ka phah shaw noh da u Phiring ba un sumar ia ka.

U Phiring u khreh u khrum ban leit sha ïing ka Bei Synshar. Katba u dang khreb, wan lap ka Sondor Pahari bad ka kylli ia u. "Shano men leit ?"

U Phiring u iathuh. Marsyn iohsngew ia kata ka khubor, ka Sondor Pahari ka bthah ia u Phiring bad ka ong. "Lymda ka Synshar kan kñia da u Sn'ang uba la khatar snem, ka Sina kan ym iem Lada ka kñia te kan iem Ynda la cep kñia ka Sina kan pan um pan ja, katba ka pan dei ban ai beit, lymkumta kan ym koit," bad ka sa leit noh.

Ka Sondor Pahari dei ka syiem ksuid ka ba ki ju khot ruh ka syiem Klingmikar Dei kane ka ksuid kaba dait bad pynshitom ia ka khun jong ka Bei Synshar bad dei na kata ka daw ba ka tip balei ka Sina kam koit lymda kiban pylleng bad pha (ai dkhot lane noh dkhot) ha ka.

U Phiring u leit sha iing jong ka Bei Synshar bad u leh thik kumba la bthah ka Sondor Pahari U kñia bad pha ha ka Sondor Pahari Ynda dap shiteng synia, ka Sina ka sa koit na kata ka jingpang. Ka Bei Synshar ka lyngngoh bad ka kylli mian ha lade "Kumno u Phiring u lah ban pynkoit haba kiwei pat ki Jha kim lah?

U Phiring u iohsngew ia ka jingkylli ka Bei Synshar bad u jubab, u ong, "ngam tip". Ka Bei Synshar ka lyngngoh shuh shuh ba u Phiring u tip ia ki jingkylli jong ka, bad namar ba u la lah ban pynkoit ia ka Sina, ka Bei Synshar ka ong ha u "Naduh mynta, kat kaba me pyrsad me Jhare kan long kam

lut. Peit kane ka pyrthei baroh kawei ka dei ka kper jong nga. Shim mohkhiew, u kynbat aiu me kwah ?" ka kylli ïa u.

U Phiring u shim mohkhiew bad ka Bei Synshar ka ïalam ïa u. Ynda la poi ha u kynbat dawai, ka kylli ïa u "Me khot kumno ïa une u kynbat ?"

"Iathuh ma pha kaba heh", u jubab. "Lada duna ma pha, ngan sa pyndap ma nga."

"U kynbat Khurai," batai ka Bei Synshar.

Ynda poi sa ha uwei pat u kynbat dawaï, ka Synshar ka kylli biang kum mynshwa U Phiring ruh u jubab biang da kaba ong, "ïathuh ma pha kaba heh, lada duna ma pha, ngan sa pyndap ma nga"

Hangta ka Synshar ka bataï. "Une dei u kynbat Mor. Kumne ka Synshar ka ïai kylli ïa u Phiring ha man ka jaka ba don kynbat dawai bad u Phiring ruh u ïai jubab kumjuh shi kumjuh Da kata ka buit, u Phiring u sa tip ïa u kynbat Rating, u Bangso, u Bet, u Jadi bad kiwei kiwei ki kynbat dawai.

Ynda poi ha ki kynbat ba pyndonkam ha kaba pynsum ia ki nongpang, kum mynshwa ka Bei Synshar ka kylli ïa u Phiring bad u ruh u ïai jubab kumjuh shi kumjuh. Kumta u

Phiring u sa tip ia ki kynbat pynsum kum u sla Sohkhar, u sla Sohjew, sla Sohmad, sla Sohmaning, bad kumta ter ter. Dei naduh katei ka por ba u Phiring Svngkhajha u ioh jingstad bad tip lut ia ki jait kynbat dawai baroh kat kiba don ha sla pyrthei bad u sa lah ban pynkoit ia ki Laiphew khat khyndai khñiang jingpang ba la kha ha sla pyrthei lait noh ia ka jingpang ñianglyngkut, namar la kha ia u hapoh khyndew.

(ii) KA BEHALI AP-LYNTI

Ka Behali-ap-lynti dei ka kynja ksuid kaba ap thap ha lynti syngk'en ban pyndkoh pyndkiah ia ki nongleit nongwan Ka paju shaphang jong ka ka long kumne . –

Kawei ka briew kaba kyrteng ka Lursyntu ka don u hynmen shynrang uba kyrteng u Mahadep Ha kawei ka sngi u Mahadep u khlem poi shuh sha ja iing, namar ba ki dkhar Kaia ki la teh ia u ha iew Mawsyrlai Mawpangklai, ka jaka kaba don shaphang mihngi na Shakhoikuna, raid Nonglyngdoh. Te haba um shym poi shuh sha la iing, ka Lursyntu ka mih na la shnong bad leit wad ia u kylleng ki shnong ki thaw, hynrei ka jingleit wad jong ka, ka long lehnohei namar kam shem satia ia u Khatduh kam banse ban wan phai sha la shnong bad ka leit pat burom leit ud leit nam ha khmat u Syiem Nongklung.

"Ko Syiem," ka ong, "Ta ai ki ksew jong syiem, pynlei thud nga u para rangbah, mar tip nga shano pyrthei sa u te."

U Syiem Nongklung u isynei ia ka bad u ai lai tylli ki ksew jong ban leit wad ia u Mahadep u hynmen jong ka Kita ki ksew ki shim khyndai lyngkhot ka khomlong (jaiñ spong) muka u Mahadep na ling jong ka Lursyntu bad ki leit bret ia kita ki khyndai lyngkhot khomlong sha ka wei ka kulong (jingkieng dieng). Marsyn bret, ka um jong kata ka weh ka kit ia kita ki lyngkhot khomlong ban leit wad ia u Mahadep Tang mar kumta hi u Mahadep u lait na ka ba shah teh shah khum bad u ioh ban wan phai noh sha la iing

Ka Lursyntu ka dap da ka jingkmen kaba khraw ba u hynmen jong ka u la wan poi biang sha la iing la sem bad ynda u la dep sum dep sait dep bam dep dih, ka sa ia thuh ba u ba khyndai sngi khyndai mie ka khlem thiah khlem dem, khlem bam khlem dih, namar ka tharai ba u la iap Nangta ka sa iathuh ruh ba ka dei ban leit ai niam san sbai ia u Syiem Nongklung namar ka jingiarap lem jong u.

Kato katne sngi hadien ba ka Lursyntu ka la wan ai niam ia u syiem Nongklung, u Mahadep u ioh jingtip na ki paralok ba ka Lursyntu ka la pun khun khlem kpa bad um

lah shah khlem da pynsngew ia la ka jong ka para bad u ong. "Bai, im ong ki lok ioh khonra phangta" Bad u kyali la ka long ne em kaba shisha

Ka Lursyntu kam jubab ia ka jingkylli u Mahadep, pynban ka bthah ia u ban thaiñ khongta (khoh) ka bin ngiam shimon ba kan ioh kit jingkit sha iew Mawsyrlai bad un peit artad la ka lah ne em ban kit, khnang ban pynshisha la ka pun khun ne em

U Mahadep um shym bniah shuh ia la ka para, hynrei u thaiñ shisha da ka khoh kaba heh bha bad u ai ha ka. Ynda la ioh ia kata ka khoh, ka Lursyntu ka thep pyndap da u kynphad bad ka leit kit sha iew Mawsyrlai U Mahadep u iohi ba ka lah ban kit. Kumta um shym ong eiei shuh ia ka.

Ynda la wan phai na iew Mawsyrlai hamar shi lungot (shiteng) lynti, ka Lursyntu ka khie suh tyngeh bad ka kha iwei i khun kynthei Marsyn kha, hangta hi ha lynti, ka Lursyntu ka pynsum pynsait ia ita i khyllung, nangta ka kdiah ia ki kti ki kjat jong i bad ka tyllup sbuk da u khiew khyndew ba ka la thied na iew bad ieh ia i hapdeng lynti.

Ha kata ka por la wan iaid lynti u Phiring Syngkhajha bad u roi ha khyndai Samai khyndai sadu (khyndai lad) bad u ioh, sngew ia ka jingiam khyllung, "Kungah, kungah,

kungah." U Phiring Syngkhajha u sngewthuh ba ka sur iam khyllung ka wan napoh uta u khiew khyndew Kumta u khyllie bak ia uta u khiew khyndew bad u iohi da i khyllung ba la kdiah bad kti bad kjat "Pha ka bru, ma pha ka blei? u kylli ia ita i khyllung.

"Nga ka bru shi lungot blei shi lungot," jubab ita i khyllung. Kaba mut nga dei shiteng ka briew. shiteng ka blei.

U Phiring Syngkhajha u lyngngoh ngaiñ ïa ka jubab jong ita i khyllung Kumta u leit iathuh sha ka Bei Synshar bad ka ruh mardor ka wan ban buh bynta ai bynta. Nyngkong ka Bei Synshar ka pynsum, ia ita i khyllung da ka um kaba ka la rah ha u klong, hynrei marsyn dep pynsum ita i khyllung i kren bad iathuh hi ha ka Bei Synshar i ong "Nga dei ka Behali-ap-lynti, kaba ap thap ha lynti syngkien ban ïoh pynhap pynur pynkheiñ pyn kdiah".

Ka Bei Synshar ka lyngngoh jlang bad ka kylli "Kumno tip pha ba dei ka Behali-ap-lynti ?" Bad hangta hi ka ai bynta noh ka ong "To baroh la ioh bynta ha pha ka Behali, to pyntin ha ka khuroh khurew, ka dait ka tyrsaiñ, ka at ka sit, ka dikoh dikei, ka dung ka suh, ka thlin ka jnang". Nangta ka Bei Synshar ka sa batai ia ki hait ki sker (ki jnit ki jnat) ban pynleit niam ha ka Behali-ap-lynti, khnang ba kito kiba ioh jingshitom na ka kin ïoh

pat ia ka jingkoit jingkhiah bad kita ki long kumne

"Ka sy'ar, ka han, ka pylleng, u sarduli (dieng thaiñ jaiñ) ka wait thaiñ jaiñ, u sorphung (dieng woh ksai) ka shir (kaba ki pyndonkam haba puid khmat ne thaiñ pynitynnad da ki sa'rong bapher bapher), u 'sai lieh, u 'sai long bad ka umphniang". Ïa ki bait ki sker baroh ynda la dep lehniam dei ban buh halor ka ïieng ka naw ba la shna da ka pashor kait bad pynkie ha ka wah.

Nalor ki tei ki jingbatai, ka bei Synshar ka ai bor ruh ia ka Behali-ap-lynti da kaba ong "Lada u khun bynriew um ai niam ha pha ka Behali, phan don hok ban bat san hynriew snem, phan wad ka saiñ ka sdieh Dei naduh katei ka por ba ka Behaliap lynti ka sa ioh hok ban pynshitom ia kiba jem rngiew.

Ynda ka Sina ka khun jong ka Bei Synshar ka la koit la khiah krat bha bad u Phiring Syngkhajha u la ioh jingstad na ka Bei Synshar, ka Sondor Pahari ka bishni kylla ïa u. Kumta ka kylla ïa läde ha ka dur jong u 'Seiñiong bad ka ap thap ia u ha lynti. Tang marsyn ïaid lynti u Phiring Syngkhajha, ka puh ia u. U Phiring Syngkhajha u shitom jur bad da ka said u poi iing. Mar ia poi u phah khot ia la ki khun bad u phah wad kynbat dawai puh baeiñ. U ai ha ki da u tdong dohbyrli (u jait

dohkha) bad u bthah ia la ki khun ba kin let sha khlaw bad kin kaweh da uta u tdong dohkha ia ki phlang ki kynbat Kat kino ki phlang ki kynbat kiba khih, dei kita ki dawai puh bsein bad ki dei ban walլam sha u mar mar ioh u lap ba iap.

Ki khun u Phiring Syngkhajha ki leh kumba la bthah u kpa jong ki bad ki ioh shisha ia u kynbat dawai Marsyn ioh, ki wan mareh bran bran sha la u kpa. Ka Sondor Pahari ka la tip ba ki khun u Phiring Syngkhajha ki leit wad dawai Kumta ka leit ap lyca ia ki ha lynti bad ha ka dur kum ka tymmen ka pakhang lynti ia ki bad ka iathuh ba u kpa jong ki u la iap la lai sngi bad ba ki la dep thang ia u. Kita ki khun jong u Phiring Syngkhajha ki ngeit ia ka jingong jong ka bad ki bret noh ia u kynbat dawai, namar kim sngew myntoi shuh Phewse ynda ki poi ha iing, ki lap pynban ba u kpa jong ki udang im, Marsyn-poi ki khun, u Phiring Syngkhajha u kylli ia ki la ki la ioh ne em ia u kynbat dawai. Hangta ki khun jong u ki sa iathuh lut ia kaei kaba la jia.

Sa shisien pat u Phiring Syngkhajha u hukum ia la ki khun ba kin leit wad biang bad wan rah noh kloi kloi sha u ioh ba un lap ba iap. Ha kane ka sien ruh ki khun jong u ki ioh ia u kynbat dawai puh bsein, hynrei ha kane ka sien ruh., ka Shondor Pahari da ki buit shukor ka la lah ban pynngeit biang ia

ki khun jong u ba u la iap. Ki khun u Phiring Syngkhajha ruh kumba shoh jadu ki ngeit ia ki kyntien jong ka bad ki bret biang ia u kynbat dawai ha shiteng lynti. Ha kane ka sien ruh ynda poi iing, ki lap biang ba u kpa jong ki u dang im. Kumta mardor ki mareh biang shaooh khlaw ban wad ia u kynbat dawai puh bseiñ Ha kane ka sien ki wanrah beit sha la u kpa Hynrei sniew bok ba u kpa jong ki u la da iap shisha bad ka jingleh shitom jong ki ka la shu sepei.

Ha shwa ban iap, u Phiring Syngkhajha u la sngewthuh ba um lah shuh ban dang im Kumta u bthah ha kita kiba dang ia ap ia u ba ynda u la iap, ki dei ban ot ia u thylliej jong u bad ki dei ban ia bam lang mar mar khyndiat, khnang ba ka jingstad jong u kum u Jha kan biar pateng ha ki. Kumba u la bthah, ha ka sngi ba ki thang ia ka met iap jong u, ki nongpyndep ia ka niam ka rukom ki ot ia u thylliej jong u bad ki sam kat ha kiba la wan on thang. Ki Mikir bad ki Dkhar ki bam, katba ki Karew (ki Khasi ne paid Hynñiewtrep kiba sah ha Ri Bhoi) pat ki klet noh ban bam ba ki ia bun kam ha kaba pynkhuid ia ka met iap jong u bad don ruh kiba klet ba ki shongshit 'iad-um. Dei na kane ka daw ba khambun na ki pyrtuit ne kyrteng ba ki Jha ki pyndonkam ki long ha ka ktien Mikir ne ktien Dkhar.

